LIBRARY 26 JUN 1961

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 24—Vol. LIX. Friday, 23rd June, 1961 REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER. Price: FOUR CENTS

INDEPENDENT EDUCATION BODY NEEDED

THE latest issue of the "Teachers' Journal", official organ of the Natal Indian Teachers' Society suggests that the Indian community should set up an independent comprehensive body to keep a watch on Indian in the Province:—

The Journal writes:

"Owing to the complex and controversial position occupied by the Indian education in Natal and the nature of the regulations which govern the employment of teachers, it is now for the community to establish a strong and independent body to be the watch-dog and guardian of Indian Education in the Province. There was a time—in the days when individual names dominated Indian public life—when it was possible for the Natal Indian Congress and the Natal Indian Association to take up questions concerning Indian education directly with the Province and negotiate with it. In those days a political organisation attended to all sorts of problems. Public health, local sanitation, licensing, housing, education, civic amenities all drew forth a body of solid memoranda studded with facts in efforts to realise some immediate relief. Memoranda and deputations did achieve something. Now the times are different, Political bodies have much too much else to be disturbed and perturbed by There is no time for them to attend to the practical position in, among others, education. So it is necessary that an independent body be established with the object of attending specifically to all aspec s of Indian education in Natal.

"The Indian Education Committee, which some people believe could be this body, is more or less ham-strung by its own terms of reference. It has not been able to deal with many matters because, its officials claimed, it did not have the power to do so, It was formed for a specific purpose; i. has done much good

(Continued in column four)

INDIA IMPORTANT PART IN WORLD

("Indian Opinion" Service)

NEW DELHI (By Mail).—In a farewell message the United States Vice-President, Mr. Lyndon Johnson, who visited India recently, said: "There is much work to be done in the world and India is a very important part, and we cannot long live in a world society where one or two nations are affluent and all others are impoverished. So we must evolve ways and means of understanding each other, trusting each other and working with each other to the end that products of all are distributed to all so that we can have better health, better minds and better bodies.

Earlier speaking at a reception in his honour by the U.S. Ambassador, Professor Galbraith, Mr Johnson expressed his confidence that India and the United States would continue to build a friendly and wholesome relationship on the foundation of their common devotion to the pursuit of peace.

The Vice-President said that his visit at this early stage of the Kennedy adminis ration further emphasised "the desire and intent of the United States to work in new understanding and new harmony with this great nation"

Addressing a press conference at Rashtrapati Bhawan on his return form Agra, Vice-President Johnson said that while President Kennedy's aid programme to underdeveloped countries would meet with difficulties and debates in Congress, it would be followed up and would go through.

The U.S. Vice President said he had been greatly stimulated by what he had seen of India's efforts to banish poverty. The United States had pledged its "continued co-operation" to India in the battle against misery and squalor, he added.

Mr. Johnson said that the U.S.A. was in favour of world disarmament with reliable inspection controls, and this was achieved much more could be made available for the fight against poverty and for the elevation of mankind.

The United States Vice-Presi dent called on the Vice-President, Dr. Radhakrishnan, at the latter's residence. Mr. Johnson, who was accompanied by the U S Ambassador, Professor Galbrai h, had tea wi h Dr. Radhakrishnan and chatted for about 20 minu'es.

Mrs Stephen Smi h, President Kennedy's sister, who is a member of the U.S. Vice-President's par y, hopes to visit India again. She said in New Delhi: "This has been a very short trip to this wonderful country. I would like to come back soon and go round the country at leisure.

INDIA WILL FIGHT IF...

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI, (BY MAIL)

PRIME MINISTER NEHRU declared that India will not tolerate anybody casting an evil eye on the Himalayas, which have inspired the country's history and culture. He said that India did not desire war, but if any country wages war, India would give fight.

Mr. Nehru was addressing workers who are building roads in the north eastern borders of the country at a village near the Bomdila headquarters of the Kameng Frontier Division in N E.F.A. Mr. Nehru said that the dangers from the Chinese had made our Himalayan border alive. Steps had been taken to defend the border. The work of building roads had been entrusted to the Army, and he was happy to note that excellent work had already been done Unity, said Mr. Nehru, was essential for the defence of the country. The people must ignore differences over petty matters.

National Income Up

('Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI (By Mail)

MR S. N. MISHRA, Deputy Minister for Planning, said at Nainital (U.P.), that since 1950 51, India's national income was estimated to have gone up by 41.6 per cent, and *per capita* income by 16.9 per cent.

Agricultural production, he said, had risen by 40 per cent, and industrial output had had the phenomenal growth of 95 per cent.

Addressing the All-India Congress Committee Educational and Training Camp on Five-Year Plans, he said this expansion in industrial production was shared by both the capital and consumer goods industries and would go a long way in laying the industrial base of the economy.

During the last ten years they had distributed 7.8 million acres of land to landless labour and during the Third Plan this figure would go up to 13 million acres. They also contemplated a large-scale programme of rural works in densely populated regions in the slack season during the Third Plan.

Referring to the goal of a socialistic pattern of society, Mr Mishra said that the principal instrument for achieving this was enlargement of the public sector and the co operative field, He said that the Third Plan should not be considered over-ambitious or as an autonomous programme of development. It was part of a long-term process and objective.

(Continued from column one)

work but its usefulness and efficacy are too limited for the days that lie ahead. It should be replaced by a comprehensive body empowered to deal with all aspec s of education. The community must attend to this matter at once.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Indian Opinion

Private Bag, Durban.
Telephone: Mount Edgecombe 30.
Telegram and Cable: "GANDHI."

FRIDAY, 23RD JUNE, 1961

The Gandhi-Tagore Trust

THE arrival and the lecture-tour of Swami Venkatesananda under the auspices of the Divine Life Society of South Africa draws attention to the Gandhi-Tagore Lectureship Trust. This Trust was formed over twenty years ago for the purpose of sponsoring visits to this country of authorities on the subject of Indian culture and philosophy. Unfortunately, it cannot be said that it has done much in this respect. Money was raised from the public and invested but we cannot recall the number of people who have been brought to this country to enlighten the Indian people about their culture and traditions. The Trust has continued to exist for over twenty years. It has officials and a constitution and, above all, funds yet it has not done anything worthwhile. It would be useful and illuminating if the officers of the Trust were to take the Indian public into their confidence and indicate to it their difficulties. If this is done it might be possible to convert the Trust into an active body.

There is a crying need for competent exposition of Indian culture and philosophy. This can be done in various ways although the most spectacular one is by means of distinguished speakers. The Indian people have made commendable headway in commerce and business and in the professions but there are great gaps in their cultural lives. The fault is not so much that of the mass of the people as much as it is the failure of those who can, to do. While we, no doubt, are plagued by political and economic problems there is no reason why there should not be positive attempts to create an awareness of their cultural and philosophical mainsprings among our people. The Gandhi-Tagore Lectureship Trust was created for this purpose but it has failed to give effect to its aims and objections. There is so much it could have done. There is so little it has done. Still there is time for it to wake up to its responsibilities.

Initially, it need not do anything more than spread the doctrines taught by the two people whose name it bears. Last month was the hundredth anniversary of the birth of Rabindranath Tagore. It was an event that was celebrated in different parts of the civilised world. Not only was there pageantry and bright lights but there was serious study of the greatness of the contributions of Tagore to thought, culture and philosophy. The occasion was not even noted by the Indian people generally and much less by the Trust which bears the name of the great savant. It is. perhaps, too late to do anything about the anniversary now but there is no reason why the Trust cannot sponsor studies of Tagore for he was, in modern times, the nearest approach to a universal man.

(Continued on next page)

TAGORE AS AN EDUCATIONIST

By S. GOURIE

POET-PHILOSOPHER Rabindranath Tagore has yet to be fully discovered as an educational thinker and experimenter. Of the many priceless gifts that the great poet of India has given to his people and to his age, the educational experiment at Shantiniketan is by no means the least.

Indeed, it is strange that a great poet at the height of his fame should turn school-master. And then Tagore was a chronic truant in his childhood. That is why he wanted to devise a school from which no child would ever want to run away.

His very nature, sensitive and impressionable, revolted against the tyranny of an old type of education bells and stuffy classrooms. Describing his own school days, he recalls: "We had to sit inert, like dead specimens of some museum, while lessons were pelted at us from on high, like hailstones on flowers" An apt simile. For children to him, were the flowers of humanity, who must be allowed to grow in freedom and beauty.

Thus began his life with revolt against the school, but not against studies, for he possessed unbounded curiosity. A fresh shock he received in his later years was from the British system of education prevailing in India, a system admirably suited to turn out a race of half-grown, docile subordinates, answering to Aristotle's description of ideal slaves.

It was at this time that he seriously thought of the forest schools—The Gurukulas and the Tapovana Ashramas. Here students from many lands gathered to imbibe at the feet of their Gurus the ideals of simple but complete living. He had inspiration for his school from the Tapovana ideal of ancient India. And Gurudeva's soul, too, broke all bounds and eventually found its expression in the Vishwa-Bharati, the embodiment of the universal message of India—not a mere university. From a very small beginning with only five pupils, this institution has developed into a university of fame, where students from all parts of the world come to learn more. Its motto is: "Yatra Visvam bhavati ekamidam—Where the whole world meets in one place." "I have found Vishwa-Bharati," said Rabindranath Tagore, "as a school in which men of different civilisations and traditions may learn to live together." He called his institution a "veritable poem."

The Cheena Bhawan, the Hindi Bhawan, the school for studies in Islamic culture, are some of the institutions comprising the educational endeavour that Shantiniketan represents.

Shantiniketan, now nearly 40 years old, is still expending, as is natural with a body which has such dynamic ideas. It is an organism, not an organisation. It has grown, according to its own inner logic, which reminds us of the growth of a child, or the growth of a tree. It has been variously described as a centre of the Indian Renaissance, as an international seat of learning; as a social economic movement for the uplift of the Indian village life.

In Tagore's opinion, an important part of the work of a university is so gather accurate knowledge about village conditions and discover how to use that knowledge to solve village problems. He always recognised that education must have close association with the economic life of the people. Sriniketan, the Institute of Rural Reconstruction (and allied to Shantiniketan) was founded in 1922. Tagore tried to bring to the villages round Sriniketan not only more money, but also more interest in life, more happiness and enjoyment.

Tagore was a prophet of freedom. Feedom characterised his entire educational organisation. There was no attempt to impose discipline from above. The first principle he adopted was that the pupils must have freedom and be happy. One thing that stood out in his treatment of the pupils was that he had respect for them. In Gurudeva's school, except for the regular lessons, the children were free to choose their own hobbies and occupation.

Tagore had an equally high conception of the teacher. The teacher, according to him, was a hero, an artist of life. The teacher is a visionary in our midst. If the world fails to give him his due, let him walk alone, says Tagore. Sooner or later, others will follow.

Tagore evolved his philosophy of education from his philosophy of life. His philosophy centres on the joy of life, the eternal Ananda (Happiness) of realisation.

(Continued on page 191)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

AFRO-ASIAN SANCTIONS BEING PLANNED

THE London correspondent of the Cape Town weekly, *New Age*, reports that the new Republic of South Africa "now faces the danger of being refused recognition by many states. The decisions of Egypt and Ghana are expected to ba followed by similar decisions by Tanganyika, Nigeria, Liberia as well as by a number of Asian states."

The correspondent writes:

"I understand that the forthcoming meeting of the heads of neutral states will be considering as a matter of priority an appeal to all nations to withhold recognition of the South African Republic and to "organise" collective sanc'ions against South Africa.

This is considered as part of the plan to force through the next session of the U.N. Assembly a resolution calling for world sanctions. Some of the African states who will participate in this important conference are prepared to go further; if support from Asian countries is forthcoming they are willing to work for a UN imposed economic blockade of Son h Africa.

The issue of non-recognition opens up a new phase in the international work of the South African United Front and other solidarity organisations abroad. "Non-Recognition" is seen to imply the absence of all political relations with South Africa. In so far as this can be organised as is now planned, non-recognition will make it impossible

- for South Africans to travel freely abroad,
- for South African aircraft to obtain landing facilities, and
- for ships flying the South African flag to enter ports freely.

This then represents a step logically following the economic boycott.

In view of South Africa's change of status, all states must necessarily adjust their relations with the Union. It is possible for many countries to end their political relations with South Africa by simply refusing to make the adjustments As matters now stand it is only Japan of the Afro-Asian nations who has any direct relations with Sou'h Africa. The step towards non-recognition is therefore seen here to be a relatively simple one.

Italian Tour

The issue of non recognition is now being discussed in Italy. Dr. Y M: Dadoo and Mr. Oliver Tambo, representatives of the South African United Front recen'ly made a tour of Italy at the invitation of the all party Anti-Colonial Committee They addressed members of the Italian parliament and as a result a series of questions and resolutions have been tabled by parliamentar'ans which call for implementation of the UN resolution of March last by withholding recognition of the South African Republic There is also a demand for the immediate withdrawal of all contacts with South Africa.

London Rally

The world reception accorded to the birth of Republic has been distinctly unfavourable. In London a mass rally of solidarity with South Africa's strikers was held at Trafalgar Square at which prominent parliamentary representa'ives, trade unionists and public figures spoke of the need to render even more support to the freedom struggle in South Africa. Dr. Dadoo referred to the convening of a national convention as the only way out for white South Africa Another speaker, Mrs Hilda Bernstein, fresh from South Africa, referred to the tremendous help and inspiration which ou'side support had given the South African people.

Messages of protest have poured into South Africa House from all over Britain. The major British trade unions have informed the United Front that they are urging their members to intensify the boycott of South African goods and Mr Gaitskell has pledged his party's con'inued support in the fight against apartheid despite South Africa's withdrawal from the Commonweal h. Canon L. J. Collins, Chairman of the Christian Action, who has played such a magnificent role in the defence of the trialists, has announced the setting up of a political fund to help South Africans over brow apartheid.

African Trade Unions

At Casablanca, where African trade unions met to found the All-African Trade Union Federation, a strongly worded resolution of opposition to apartheid and solidarity with the South African|Congress of Trade Unions was unanimously adopted.

Full support was given to the plan to create a "South African Trade Union Committee" sponsored by the World Federation of Trade Unions and the Ghana TUC.

This Committee which is likely to be set up this month will organise international working class action to assist the South African workers in their political and economic struggles.

Of great significance in overseas political comment on the South African Republic is the indirect support which the *London Times* has given to the National Convention Movement. After reviewing the crisis in South Africa and suggesting that "dictatorship may seek to put off the hour of reckoning by more restrictions on personal liberty, freedom and the press," it concludes by making a call:

"All power to the majority of Sou'h Africans in saving themselves from the consequences of the long reign of bankrupt policies."

S. A. Economic Crisis

Considerable attention is necessarily being given in British capitalist circles to economic prospects in the Union. There is a general accep'ance of the fact that South Africa is now in the grip of a profound economic crisis in which the most pronounced contributory factor is rapidly declining business confidence.

The movement of South Africa's foreign reserves is seen here as a measuring rod of this confidence factor and ever since Sharpeville, the reserves have fallen. 'It is certain that British business interests will intensify the liquidation of their assets in the Union and find ways to repatriate their capital. Foreign capitalists evidently do not want to be caught in South Africa's "siege economy."

Voice Of Wisdom

God who was all-powerful had no need to store. He created from day to day, hence men also should in theory live from day to day and not stock things. If this truth was imbibed by the people generally, it would become legalised and trusteeshi would become a legalised institution.

— Mahatma Gandhi

The Gandhi-Tagore Trust

(*Continued from previous page*)

October next will mark the anniversary of the birth of Mahatma Gandhi whose name the Trust also bears, and there is no reason why the Trust cannot plan to mark the occasion in a positive manner. We do not have in mind superficial speeches and celebrations. Gandhi and his teachings are of tremendous significance to the Continent of Africa today and the Trust could well make a solid contribution to Gandhian thought by sponsoring Gandhian studies. May it be hoped that the officers of the Trust will awaken to the great responsibilities which they shoulder?

VALUABLE CITY INDIAN CORNER SHOPS ETC. IN EXEMPTED AREA
422 FT FRONTAGE TO 3 STREETS
SITE 24184 SQ. FT. INCOME £6690 p.a.

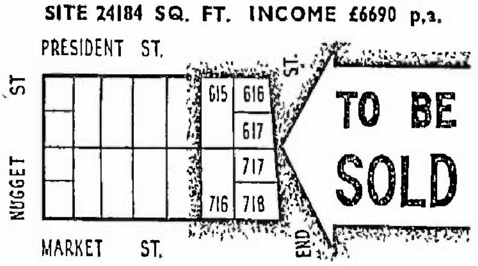

Favoured with instructions we will sell this magnificent property comprising 9 shops, D/S factory of approx. 15,000 sq. ft. floor space, several cottages and rooms at "AUCTION HOUSE, 111, FOX STREET, JOHANNESBURG, on THURSDAY, JUNE 29th at 11 a.m. F.H. Lots 515/6/7 and 506/7/8 formerly 615/6/7 and 716/7/8 Johannesburg jointly in extent 24184 sq. ft., corner Market, End and President Streets Zoned respectively 7, 5, and 6 storeys General Business and General Area. A unique opportunity to acquire this outstanding city property which is exempted from the Gold Law prohibitions against Asiatic occupation or ownership.

RICHARD R. CURRIE (PTY) LIMITED

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

JOHANNESBURG INDIAN SOCIAL WELFARE ASSOCIATION

Uncertainties, Anxieties Of Asian Community

JOHANNESBURG—In the course of his report to the twenty sixth annual meeting of the Johannesburg Indian Social Welfare Association the Chairman, Mr. Quintin Whyte, said:—

"The past year has been one of considerable strain. While it has been pleasing to note that both our Government and the official Opposition have accepted that the Asian people must now be regarded as part of the permanent population of our country, the uncertanties and anxieties experienced by the Asian community under the operation of the Group Areas Act have caused great concern to the Association. Of great importance to our welfare work is housing and the adequate and fast provision of it has been held up pending decisions and agreement between governing authorities; so, too, with schooling. Nor has the financial position of the Association been improved as much as has been hoped.

The comparative isolation of the Asian community places upon its members very considerable responsibilities for the care and advancement of all who compose it. Government and municipal grants and assistance from the public are given and warmly appreciated. Yet the poverty of the majority of the Asian people thrusts a greater responsibility on those who can afford to give more substantially to this as well as to other organisations which care for the young, the poor, and the inadequate. This public sense of community responsibility for the community by all of the community has not yet been sufficiently developed. This can take two forms: one is a charitable and wise giving of money, and the other is an assumption of duties of practical service. Generally, in society, the men go out to earn the means of living and the women budget and care for and account for the expenditure. The men provide the means and the women husband the resources. The association which cares for the children, the sick, the old, the orphaned and the poor is rather like a woman who has not found a husband to give her the means with which to do her housewifely work. Despite the existing and appreciated strain on the rich and the comparatively well off, I hope that they will all double and treble their support in this coming financial year.

In spite of prevailing business conditions I urge this most strenuously because during the past year the Association has drawn to it young women and and young men who urgently want to help their people. This desire to assume public community responsibility and to be of service, must be organized to be creative. The spirit is very willing but the methods and the means are lacking. This eagerness has been one of the most heartening features of the past year and our social worker must have assistance in order to take advantage of this potential help.

There has been a slight but not significant decline in home visits largely due to the absence of Miss Katz, our Social Worker, on a holiday overseas. Attendances at the medical clinic have substantially increased as is the case with dental visits. Many maintenance grants and old-age pensions and disability cases were dealt with. The Clinic has been used extensively by the City Health Department for the administration of the polio oral immunisation campaign. In addition, the Social Worker has handled a number of adoption cases. The geographical field covered is Fordsburg, Vrededorp, Newclare, Newlands, Albertsville, Jeppe, Sophiatown, Doornfontein, Denver, Newtown, Ferreirastown, Kliptown, Ophirton; Lenz, Lenasia, Wynberg, Waterval and dental clinics are run for the following schools, Vrededorp Indian Girls' School, Vrededorp Indian Junior School, Bree Street Indian School, Indian High School, Central High School, Fordsburg Indian Junior School, Gold Street Indian School.

This year a Christmas Tree Party was held at the Bree Street School, when 700 children of all ages received toys, sweets and ice-cream. The Association is greatly indebted to Mr. John Bolon for all he did in this connection.

Once more we are very grateful to those who have helped to supply blankets and jerseys so cheaply for the poor and needy. Housing is, however, a major need and we would urge the authorities to proceed with this with all possible speed. The Association is glad to know that the Government has given the assurance that "nobody who cannot fend for himself will be required to leave his home unless suitable alternative accommodation is available". The Association is particularly grateful to the City Council for the efforts it has made on behalf of the Indian community to secure suitably sited housing areas, and for its sympathetic attitude. Many cases of hardship occur through eviction and by reason of demands for "key money" and the Association would earnestly plead with those in a position to do so exercise the utmost christian compassion towards the poor and needy of their own community.

Finance

Last year the Annual Report drew attention to the fact that the total of donations to the Association had remained static since 1951 and expressed the hope that donors would increase their gifts and others begin to assist financially and so enable the Association to extend its work. The Association is very grateful to those who have continued to support and to those who have increased their support. As is evident from the list of the names of the Executive Committee and from an analysis of the list of donors, the Association is highly dependent on the Indian community itself.

This financial year we wish to express particular expression to Mr. and Mrs S. Wunsh, who donated the sum of R100 to the Association in celebration of the anniversary of their golden wedding.

Very serious, however, is the announcement that the subsidy from the Government for the salary of the Social Worker will be reduced from 75 per cent. to 60 per cent. On appeal by the Association to the National Council for Child Welfare, through which subsidy is paid, the latter agreed to maintain it at the rate of 68 per cent. till March 30, 1961. The Association therefore has to face an increased burden if it is to maintain its present operations.

During the year the Association has had two fund raising events—its annual street collection which realised R488,68 (an increase over last year), and an entertainment function.

The Association regrets that while the latter failed to achieve its target largely through new entertainmens tax regulations, it nevertheless stimulated new interest in the Association in those who organized it.

The Association is extremely grateful to all who co operated and assisted with both events and to Mr Tavaria, Mr. Gardee, Mrs. Varachia, Mrs. M. Coovadia, Mr Desai and others, both young and old, men and women of the community who have so happily and enthusiastically helped.

Representation

The Association is represented in the following organisations:—

(a) Our Children's Day Committee.
(b) Cripples' Care Committee.
(c) Standing Committee for N.E. Child Welfare Work.
(d) Transvaal Coloured and Indian Blind Committee.
(e) Johannesburg Co-ordinating Council.
(f) S.A.N.T.A.

Thanks

The Association is not only honoured by having His Worship the Mayor as its Honorary President but is very appreciative of his co-operation during the year. It is grateful to the Chairman and Manager of the Non European Affairs Department of the City Council for their understanding and efforts on behalf of the Indian citizens of Johannesburg. To those who facilitate our work, the Association owes sincere thanks and appreciation—the Child Welfare Commissioner, the Juvenile Court Magistrate, the Maintenance Officer, the staff of municicipal and government departments.

To those more intimately associated with the work of the Association we give special thanks.

To Dr. Attaoullah, we are particularly grateful for long and grateful service. We greatly regret that ill-health has curtailed her activities

To Dr R Conway, Dr. Fanny Lurie and Dr. W. Grunthal for their constant care of our patients.

To Mr. J Drechmeier for his help in "Our Children's Day".

The Institute of Race Relations for its meticulous care of our finances.

To Miss Katz, our Social Worker, and to Miss Wadia, her assistant, for untiring work.

To Mrs Varachia not only for her enthusiasm and energy and humanity but also for supervising our work during the absence of Miss Katz overseas.

To these, to members of the Committee, to donor, subscribers, and all who have helped, the Association extends is cordial and grateful thanks

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg, 'Phone 33-1654

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

CRITIC OF GANDHI NOW GANDHIAN

Courtesy "Bhoodan" Weekly Organ Of The Bhoodan Movement

LITTLE did anybody realise during the days of the independence movement that a vehement critic of Gandhiji's philosophy of non-violence and the spinning-wheel will one day lend the mighty weight of his support to the working and propagating of what Gandhiji aptly termed *gram-swarajya* (village-government). Yet this is what has happened in the case of Shri Jayaprakash Narayan, affectionately called 'J.P.' by both his admirers and critics.

Starting his public career soon after his return from America where he studied sociology during the twenties, and came in contact with Marxism and Russian communism, J.P., remained a Marxist until his Poona Fast in 1952 which is said to have brought about his final break with what he has himself described as the "Goddess of Materialism." But it would be wrong to suppose that the change came all on a sudden as if through some revelation. For, to be fair to J.P., he is no believer in supernatural forces determining the destiny of individuals and society. The change was a result of a long period of incubation of ideas and ideals, deep questionings and continuous and restless search for Truth manifesting itself through the web of human relationships and social system.

His first shock while he was still a Marxist came when during the thirties Stalin started the series of purges and liquidations of the so-called "people's enemies" and "agents of capitalism." Most of the victims who fell under Stalin's axe were his comrades who had been subjected to Czarist persecution and witch-hunting in their struggle against it. Some of them like Bukharin and others were brilliant Marxists, who, if only spared, might as well have enriched the store of human knowledge and understanding in their own way. Yet they fell.

What was all this due to? Was it only the temporary aberration of a convulsion which the Russian society had gone through? Or was it the doings of a maniac thirsty for human blood? Still further, was it the result of applying a bad means to a fair end, that the tragedy was being enacted?

Surely, all these questions must have troubled the young mind of J.P. then. He would have very painfully discovered that the comrades who till the other day shared in common all the ups and downs of the Bolshevik movement turned overnight into traitors for Stalin. And what still further would have disillusioned him was the super-industrialization scheme which Russia under Stalin's ruthless leadership launched upon and in the wake of which millions of peasants were rendered homeless and liquidated, banished to the concentration camps and exterminated physically.

All this was too much for J.P.'s humanly sensitive mind. He had embraced Marxian socialism because it promised to usher in a society in which the free development of each was the pre-condition for the free development of all. But what was taking place was exactly the opposite.

Meanwhile, the rapid scenes that were being enacted on the Indian political horizon were in themselves full of much more meaning for him than their external appearance.

The partition of the country bringing in its wake an orgy of hysterical violence must have ultimately shaken his faith in change through mere institutional device. Yet he preferred to linger on the political scene. What we find during this period is his growing abhorence of violence.

It was perhaps in search of an alternative method to violence that he came to Democratic Socialism whose proclaimed aim was to achieve a society of 'just and equal' by democratic means. But he still remained wedded to Marxian socialism, the main emphasis of which he sought in its democratic methods.

Politics after 'Independence' began showing signs of degeneration. Gone for ever was the age of idealism, self-sacrifice, selfishness and truthfulness, which the Mahatma tried to infuse into it during his life-time. Instead, the scene like a melodrama seemed to be inex rably heading towards 'the disruption in the soul of man' in D. H. Lawrence's revealing phrase.

The low level to which the political parties were sinking, the factions and groups, rife in the parties, the intrigues, lies and character-assassination in which the members of a political party indulged without any qualms of conscience were features too discouraging and disillusioning to a mind of delicate sensitiveness and honest conviction.

He must have started to question the very basic postulates of his belief. An exclusive emphasis on institutions without caring to reconstruct man must be the underlying case of the failure of all genuine and well-wishing movement! And once this became clear, Marxian belief in mere institutional transformation was also gone. It is, therefore, no wonder that J.P., proclaimed from the pulpit of the Gaya Sarvodaya Conference in April 1954 that he would dedicate his life to what he termed the 'reconstruction of man and society.' And non-violence came to be the means to put into effect this grand and noble formulation of his belief.

In recent years J.P., has tried to give his belief a concrete shape. He has both spoken and written vigorously and passionately about it. His belief in a 'participating democracy' envisages direct functioning of the people through little village republics. It is natural that the whole direction of socio-economic reconstruction should receive such-orientation; if the village government is to become a reality.

And all this change in J.P.'s thinking and activities point to the same end—the end of preventing the 'disruption in the soul of man,' of integrating the institutions to the ethical and valuational needs of human personality and above all, to regard man as an end in himself and not as a means to serve some monolithic Leviathan: the State or Society.

Calm and unruffled even in the face of most exciting situations, J.P.'s personality has an air of eveness which the Gita calls '*Sthitapragna*'. Soft spoken and polite, he has a natural aversion to playing to the gallery. He probes deeper where others only skim the surface, appeals with much greater force than others, the heart and mind of the people and elevates thinking to a new and higher plane.

B-I

Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

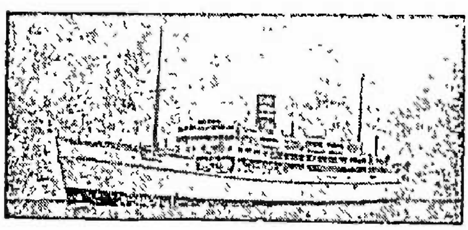

BRITISH INDIA STEAM NAVIGATION COMPANY

S.S Karanja due 5th July, Sails 10th July 1961

PASSAGE FARE FROM DURBAN TO BOMBAY

First Class single with food ...	R 235 50
Second " " " " ...	R 157.0
Third Class with food ...	R 79.50
Third Class without food ...	R 69.0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons (Pty.,) Ltd.

390 Pine Street, — Durban.

Telephone 20432. Tel. Add. "KARAMAT."

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

NEWS FROM INDIA...

CLAMP-DOWN ON DOWRIES

["Indian Opinion" Service]

NEW DELHI (BY MAIL)

A JOINT session of Parliament recently adopted the Bill to Prohibit Dowry. The explanation exempting presents was retained. The words "directly or indirectly" were added to the definition of clause, and the proviso proposed by the Government to the clause penalising demand for dowry was accepted.

An amendment seeking to limit the amount of presents was rejected.

After approving a few formal changes the amended Bill was unanimously adopted. The Speaker then declared the joint session closed.

The Bill now goes to the President for his assent. It will extend to the whole country, except Jammu and Kashmir, and will come into force on a date to be notified by the Government. After this date the giving or taking of a dowry will be punishable with imprisonment, which may extend to six months, or with a fine up to £375, or both.

A similar penalty is provided for demanding a dowry, but the sanction of the state Government will be necessary before a court can take cognisance of any offence under this section. Every offence under the Bill will be non-cognisable, bailable and non-compoundable.

Presents in the form of cash, ornaments, clothes or articles will not be deemed as a dowry unless they are in consideration for marriage.

Unique Occasion

This is the first time the two Houses have sat together to resolve their differences on a Bill. The Speaker of the Lok Sabha, Mr. A. Ayyangar, who presided, said that the joint sitting was a unique occasion in the country's parliamentary history.

The Law Minister, Mr. A. K. Sen, told the joint session that the Government favoured retention in the Bill of the clause penalising demand for dowry but would introduce a safeguard to prevent frivolous complaints being brought up by disgruntled parties. The safeguard would be in the form of a proviso to the penalty clause saying that no court shall take cognisance of any offence except with the previous sanction of the state Government or an officer specified by it by general or special order. The Law Minister said he thought the proviso would eliminate the risk for which the Rajya Sabha wanted the clause penalising demand for dowry to be deleted.

Mr. Sen also said that he favoured the Rajya Sabha amendment to bring within the definition of dowry things given directly or indirectly. It would not alter the law in substance but would have an impact on public opinion by emphasising that Parliament frowned upon any dowry given directly or indirectly.

The Prime Minister, who intervened in the discussion, said the Dowry Bill was a measure necessary "to liberate our women folk." He said he was in favour of adding the words "Directly or indirectly" to the definition of dowry. This, he thought, would make matters clear.

About penalty for demand of dowry, Mr. Nehru said there was substance in the argument that if this was dropped it would take away the backbone of the Bill. He said the proviso proposed to this clause should remove one of the objections, mainly the possibility of harassment.

Uranium In Gujerat

NEW DELHI (By Mail)

THE Gujerat Research Committee, which had taken up research at Chhotaudepur, in Baroda district, to explore the possibility of a mineral find, has indicated that rich deposits of mineral wealth, including uranium, is available in some parts of Chhotaudepur. The final report on mineral finds in this area is expected soon.

The Government of India's Oil and Natural Gas Commission proposes to set up a museum-cum-information centre at its regional office in Baroda, with a view to educating the public on the "liquid gold" search. This museum will have two sections dealing with the

(Continued in next column)

(Continued from previous column)

exploration and exploitation of oil. Under this exploration the various geological and geophysical techniques used in search of oil will be explained by means of charts and three-dimensional models.

Arabic Academy At Sur

NEW DELHI (BY MAIL.)

IN Surat, a new building to house the Surat Arabic Academy (Jamia Saifiyah), for the study of Arabic languages, culture and philosophy, was declared open by Dr. Taher Saifuddin, Chancellor of the Aligarh University recently.

The Academy is also holding instruction in English, economics and political science and has been recognised by the Aligarh, Al Azahar and Cairo Universities.

The Academy has 300 students on its rolls from all over the country and the Yemen. Among those present on the occasion were Mr. Mehdi Nawaz Jung, Governor of Gujerat, the Grand Mufti of Jerusalem, and Col. Zaidi, Vice-Chancellor of the Aligarh University.

Addressing the gathering, Mr. Mehdi Nawaz Jung referred to the donation to the nation of the house at Dandi from where Mahatma Gandhi had conducted the salt Satyagraha, and said that there were similar pilgrim centres in Gujerat which needed to be renovated. He suggested the starting of a fund for the purpose and expressed the hope that Government would come forward with assistance.

Earlier, the Chancellor of the Academy, Mr. Najmuddin, announced the erection of an educational trust to provide financial assistance and scholarships to the poor and deserving students of the Academy.

Messages wishing the function success were received, among others, from President Rajendra Prasad, Mr. Nehru, President Nasser of the U.A.R., and King Saud of Saudi Arabia.

President Prasad, in his message, said that the Academy was one of the oldest centres of learning of its kind in the country and perhaps the foremost institute which through studies and research provided a living link of thought, art and culture between India and the Arab world.

JURY SYSTE ABOLISHED

WITH the abolition of trial by a jury in Greater Bombay—through a Bill to which the President has given his assent—Maharashtra joins 10 other states that are without this system.

The ten states are Andhra, Assam, Gujerat, Kerala, Madhya Pradesh, Madras, Orissa, the Punjab, Rajasthan and Uttar Pradesh. Bihar has also decided to abolish the jury system and Mysore and West Bengal are considering this question.

The Law Commission, in one of its recommendations, has suggested legislation for abolition of the jury system on an all-India basis. The commission's plea was that the jury system was time-consuming and expensive and that it had been a failure.

The state Law Ministers, who met in Srinagar last year, left to the state Governments to introduce or abolish the jury system in the light of circumstances obtaining in each area. They felt that the existing provisions of the Code of Criminal Procedure were adequate as they empowered a state Government to introduce or abolish the jury system by notification.

DIRECT IMPORT FROM INDIA AND PAKISTAN

We have pleasure in announcing the arrival for the Xmas and New Year

LATEST SHIPMENT IN

Agarbattis, Caromboards, Plastic, Rolled Gold, Silver Bangles. Latest Jewellery & Hair Ornaments. Sequins, Diomonties & Trimmings Muradabadiwares & Fancy Goods

We specially cater for Hawkers and Traders

When Next In Town It Will Pay You To Visit

A. K. HOOSEN & SONS,

IMPORTERS—WHOLESALERS

116 Queen St., (HOOSEN'S BLDGS) Durban

Write For Our Price List

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

RACE RELATIONS BODY

Drive For Members

THE South African Institute of Race Relations has launched a membership and fund-raising drive among the nation's business and industrial leaders.

On the Rand the economy has been broken down into four main groupings—commerce, finance, industry, and professions. Four prominent Johannesburg businessmen have been appointed to head committees to exploit "to the utmost" the membership potential in each field.

Commerce is headed by Mr. E. P. Bradlow, Finance by Mr. S. J. Constance, Industry by Mr. J. E. Worsdale, and Professions by Mr. A. Schwartz.

A National Development Committee has also been appointed, to co-ordinate the work of the four committees and plan the Union-wide drive. Its chairman is Mr. J. Douglas Roberts, one of South Africa's leading civil engineers.

Announcing the nation-wide membership drive, Mr Quintin Whyte, Director of the S.A. Institute of Race Relations, said: "Good race relations is good business.

"South Africa's working class is, in the main, non-White—the employer class, White. Good relations between the two is important if industry, business, mining, farming, and other aspects of the national economy are to be kept stable, allowed full development, and be profitable.

"Good relations between worker and employer is important for business. And in South Africa this means good race relations.

"Attainment and—even more important—maintenance of good race relations are among the primary objects of the S.A. Institute of Race Relations.

"The aim behind our membership drive is to help businessmen. By helping us they can help us to help them."

A fulltime organiser, Mr Denis Swaine, has been appointed to handle the national drive. He can be obtained at the Institute, Auden House, De Korte Street, Braamfontein, Johannesburg. (Tel. No. 835-1781).

Tagore As An Educationist

(Continued from page 186)

To him, the one aim of human life is to know and to realise. He saw reality in the largest perspective, and so saved education from the danger of all narrow limitations of time, place and people. He did not live a life of disconnected fragments. His greatness lay in his oneness, in his indivisibility. Accordingly, he believes in the education of the whole man, putting due emphasis on handwork. Education, according to Tagore, is a process through which the mind can grow and reach out of itself and establish a *yoga*, a community of spirit with man and nature. Tagore saw life as a single whole. For him life was a house with many windows opening in all directions "to let in the dawn, the sunshine, the moonlight and the dusk of evening." So, Tagore sought to make education a joyous adventure to the child.

Four cardinal principle of his educational philosophy are: (i) Freedom; (ii) Creative self-expression through arts and crafts; (iii) Active communion with nature; (iv) Direct relationship with the life of the community.

Language Of Art

Let us now have from Tagore himself his ideas on education: "The highest education is that which does not merely give us information but make our life in harmony with all existence. Therefore, our schools should be guided by the spirit of love. Love and action are the only media through which perfect knowledge can be gained. It is the duty of every human being to master, at least to some extent, not only the language of the intellect, but also that of the personality which is the language of the Art.

"The edifice of education should be the common creation, not only of the teachers and organisers, but also of the students. Our centre of culture should not be merely the centre of the intellectual life, but the centre of the economic life also. Education should not be dragged out of its native elements, the life current of the people. He, who has lost the child in himself, is absolutely unfit for the great work of educating human children."

Tagore did not believe in trying to teach religion to children by set lessons in school. True religion, he said, is not to know any set of historical facts, but to feel the reality of God.

How to organise the school environments and curriculum in such a manner as to capture the spirit of life in its purest and most universal form, was the constant aim and endeavour of Gurudeva Tagore.

Rightly did Mahatma Gandhi call poet Tagore the "Great Sentinel."

Dadabhai Naoroji Prize Shared

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI (By Mail)

THE Dadabhai Naoroji Memorial Prize for 1961 for social sciences (other than economics) has been awarded jointly to Sardar K. M. Panikkar, Vice-Chancellor of the Kashmir University and Dr Verrier Elwin, noted anthropologist and social worker. A press release by the Dadabhai Naoroji Trust said that the prize of cash value of £300 had been awarded to Sardar Panikkar and Dr Elwin for their outstanding publications in the field during the five years ending December 31, 1960. The prize has been divided equally between them.

Cable & Tel. Add. HARGVAN. Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 3½" Diameter Mouth Pickle Jars

½ Gallon	95c each	F.O.R. DURBAN
1 "	R1.25 "	" "
2 "	R2.00 "	" "
3 "	R3.50 "	" "
4 "	R4.50 "	" "

PACKING EXTRA. CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,

P.O. BOX 1250. - DURBAN.

THIRD LARGEST TOBACCO PRODUCER

NEW DELHI (By Mail)

INDIA is the third largest producer of tobacco in the world. Her yearly production is 700 million lbs. and the area under cultivation is 900,000 acres.

It brings in an income of £37.5 million annually to the cultivators. The Government earns every year £11.25 million in foreign exchange by exports and another £37.5 million in the form of excise duty, agricultural cess and customs revenue. More than 80 per cent of the produce is used internally.

This is revealed in a report published by the Ministry of Food and agriculture.

India exported 88 million lbs. of tobacco valued at £10.5 million in 1959-60.

Production of cigarettes has been increasing rapidly. In 1959-60 the country produced 32,000 million.

Reclamation Of Soil In Gujerat

A MEMORANDUM has been signed in New Delhi between representatives of the Government of India and the Royal Netherlands Government to effect transfer of the pilot polder (reclamation of low-lying land) of the Bhal Reclamation Project to the Government of Gujerat. The transfer came into effect on June 1.

Technical and financial assistance to accelerate desalinisation of saline soils along the Saurashtra coast of Gujerat State was provided by the Netherlands Government under an agreement concluded in 1959. In addition, the Netherlands undertook construction of the pilot polder at a cost of a little over £142,500.

The total project is expected to benefit ultimately a net area of 59,800 acres and yield produce worth about £562,500 a year.

Netherlands assistance will be continued until 1963, by which time the pilot polder is expected to be brought progressively under cultivation. The Government of India and the State Government of Gujerat will provide funds and staff for execution of the scheme.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

fifty years ago...

June 1911

Indians Boycott Coronation Celebrations

(From The Indian Opinion, June 24, 1911)

THE readers of *Indian Opinion* will recall the fact that Mr. Dawad Mahomed and other leaders of the community addressed a joint letter to the Town Clerk informing that if the Transvaal struggle was not closed by the time of the Coronation Day, they would not be able to participate in the festivities at all and that, if, fortunately the question was settled, the Indians could join the official celebration only if they were allowed to do so on terms of equality with the Europeans. The community was anxious to avoid a repetition of the unpleasant occurrences of the Union celebration day.

To the above-mentioned letter there was no reply, save an acknowledgement. But, behind the back of the community, the Town Council authorised the expenditure of £50 by the Market-Master of the Indian Market for providing sports for Indian farmers and stall-holders of that market. Evidently, the officials thought that the leaders would remain supine and allow the unwary farmers and terror-stricken stall-holders to submit to degradation. Unsigned notices were issued by the Town Council in Gujarati and Hindi, in which there is "not even a mention" of the Coronation. They simply informed the Indians that they would have sweets and sports. The latter include the degrading and disgusting tiger-dance for which a prize was offered. When these notices were seen they caused intense irritation among the community. They realised that an insidious attempt was being made to humiliate them instead of making them realise that they were "as good subjects" of the Crown as any. They, therefore, issued the following circular and distributed it widely amid all and sundry:—

Dear Countrymen,—Under the auspices of the Corporation, notices have been issued announcing "Grand Indian Sports and Festivities" on the Coronation Day. We assure that some of the officials of the Corporation are trying to humiliate you and thereby the whole community.

We have written to the Town Clerk informing him that the community will not participate in the official festivities except on equal terms. For the great and unique day we have declined to recognise colour and caste distinctions. The Town Clerk has not had the courtesy to reply to our letter on your behalf. The Corporation officials evidently wish to show that we do not represent market stall-holders and the farming community. It is for you, by totally abstaining from participation in the humiliating sports, to prove the contrary. We ask you all not to submit to humiliation on the day of days when all the King's subjects should be able to enjoy mutual fellowship and goodwill.

We propose to demonstrate our loyalty in a dignified and becoming manner by sending to the King-Emperor a humble message of congratulations.

The above notice is signed by Messrs Dawad Mahomed, Parsee Rustomjee, V. Lawrence, Goolabsingh, Lutchman Panday, R. Lugenberthy, Dada Osman, K. R. Nayanah, M. C. Anglia, J. Royeppen, J. B. Mehta, J. R. Solomon, Thambo Maharaj, and Dooraswami Soobramania Chetty.

They addressed also the following letter to the Town Clerk, enclosing a copy of the above notice:—

119 Field Street,
Durban, June 19th 1911.

To the Town Clerk, Durban.

Sir,—We regret that we are yet without your reply to our letter of the 13th April, 1911. But we notice that the Corporation have issued notices purporting to be on behalf of the Indian Farmers' Association and Stallholders, announcing special sports for them. We are sorry that the Corporation has acted behind the backs of the leaders of the community which we have the honour to represent. As has been already conveyed to you we are unable to advise the community to participate in the festivities except on equal terms. In our humble opinion a unique event like the Coronation of our Sovereign should be utilised to bring the different races together, not to accentuate the differences between them. We still hope that at least for that great day the Europeans will be able to forget their prejudices. But if they will not, and if the Corporation cannot treat all the citizens equally we trust that the proposed special sports will be abandoned. In any case, steps are being taken as per copy of circular hitherto attached, to warn the community against participating in them.

We are taking independent steps to express the loyalty of the community in a suitable manner.

DRY RED CHILLIES
30 lbs Packets 45/-
Dry Garlic 30lb pocket 18/-
Fresh Green Garlick 2/6 lb
(Postage Paid)
Also Africans' long handle brooms R. 2.50 per dozen
CASH WITH ORDER
Write to:
MAARMANS (Pty) Ltd.
Box 26, Phone 128,
BRITS. Transvaal.

WATCHES, Gents models—25 Jewels waterproof, shockproof, antimagnetic, unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—price 47/6. As above, but 21 Jewels—43/6. As above, but 17 Jewels—37/6. As above but with self changing calendar, 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels Calendar—56/6. Other models from 19/6.

LADIES models 25 Jewels, unbreakable mainspring, fitted with magnificent matching expansion bracelets—55/6. As above, but 17 Jewels—47/6.

A. I. AGENCIES, First Floor, No. 104/105, His Majesty's Building, Eloff Street, or P.O. Box 9279, Johannesburg.

Stocks limited, order immediately.

Phone 836-0780 P. O. Box 1049.
MASTER BROS.
(PTY) LTD.
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

Latest Arrivals From India

THE MY MAGAZINE OF INDIA Tamil film stars story (true)	1	6
WEEKLY OF INDIA The pictures you long to see of to-day	2	0
PESUM PADAM & KALAYA you will be proud to buy ...	1	6
FILM FARE A magazine stars from heaven to earth	1	6
INDIAN INFORMATION You will be wise to read and see ...	2	0
THE MARCH OF INDIA is your future	1	6
THE INDIAN ANNUAL Year by year India progress	7	6
PICTURE POST All about the South Indian film in market you see	2	6
FASHION FOR FUTURE INDIAN WOMAN Style: Blouse and Jumper Choli Pattern Book, Easy Diagram to cut and make your own as pattern designs	4	6
MURTHIES OF ALL DESCRIPTIONS, Marble, Bronze, Silver God and Goddess 7/6, 10/-, 12/-,	25	0
KHARTAHL in pairs special for Kirtans, Bajans etc. pr.	25	0
DHOLAK'S for quawali, weddings, Holi Bajan ... £8	10	0
THUBLA & DOOGIE for all occasions £8	10	0
HARMONIUM best make Rama Flute £18	10	0
PORTABLE HARMONIUM for the Ramakrishna £25	10	0
Divine Service. Flute of all designs 2/6, 4/6, 6/6		
Side Playing ... ... 15/-, 25/-, and 32/6		

FOR THE LATEST FILM RECORDS OF ALL YOUR FAVOURITE TUNES TRY US FIRST. WE CARRY THE LARGEST STOCKS OF LOCAL RECORDS, AND FROM INDIA

Books of All Sorts, Indian, Ancient, Historical, Are Sold By Us

D. Roopanand Bros.
MUSIC SALOON & BOOKSELLERS
PHONE 20707. P.O. BOX 2524.
15 Victoria Street — DURBAN

Printed and published by Mrs Sushila Gandhi at the International Printing Press, Phoenix. Address: INDIAN OPINION, Private Bag, Durban, Natal

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

No. 24—Vol.-LIX.

Friday,

23rd June, 1961

Phone: Mount Edgecombe 30.

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 4 Cents

INDIAN OPINION

ઇન્ડીયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

*

બીજા માણસનું કંઇક સારૂં સાંભળે ત્યારે હંમેશાં જે શંકાશીલ રહે, પણ કંઇક ખરાબ સાંભળવા મળે ત્યારે તેને માની લેવા તત્પર થઇ જાય, એવા માણસથી ચેતતા રહેજો.

—ચેન ચીજુ.

પુસ્તક ૫૯ મું—અંક ૨૪

તા. ૨૩ જુન, ૧૯૬૧.

છુટક નકલ સેન્ટ. ૪

સારાસન રાજયમાં આર્થિક પ્રતિબંધો!

મીનીસ્ટર ઓફ ફાઇનેન્સ ડા. ડોન્ઝીસે જે આર્થિક પ્રતિબંધો જાહેર કર્યાં છે, એ લખપતિઓ ઉપર, બોમ્બના જેવી અસર કરી બેઠી છે. આ પ્રતિબંધોથી દક્ષિણ આફ્રિકા ઉપરનો વિશ્વાસ, શરાફો (Financiers) ગુમાવી બેઠાં છે. વિશેષમાં આ પ્રતિબંધોથી દેશની આર્થિક પરિસ્થિતિ કટોકટીએ પહોંચી છે, એ સાબીત થાય છે. પરદેશના જે શરાફો આ દેશમાં મુડી રોકતાં હતાં, અને જે સુંદર નફો કાળાં મજુરોની મજુરીથી મેળવતાં હતાં, તે હવે ચોંકી ઉઠ્યાં છે. એ સાથે જાગૃત થતાં કાળા માનવોની માંગણીઓ આ પરદેશી શરાફો સમજવા લાગ્યાં છે. આ કારણે શરાફો આ દેશની સરકાર ઉપર દબાણ કરવા લાગ્યાં, છતાં જ્યારે સરકારે આ દબાણને અવગણી ત્યારે ધીમે ધીમે રોકાયેલી મુડી બહાર જવા લાગી, અને બહારની મુડી આવતી બંધ થઇ. આવી સ્થિતિ થતાં સરકાર ગભરાવા લાગી, અને તે મુશ્કેલીમાંથી છુટવા રસ્તા શોધવા લાગી. કોઇ બીજો રસ્તો નહિ જડવાથી, આખરે આજે સરકારે આ પ્રતિબંધો બહાર પાડ્યાં.

આ જે પ્રતિબંધો છે, તે જરા બારીકાઇથી જોઇએ:

● પરદેશી માલિકીના શેરોથી (shares) જે મુડી અહીં ભેગી થઇ છે, તે જોહાનીસબર્ગ સ્ટોક એક્ષ્ચેન્જ મારફતે બહાર જતી હતી, તે હવે અટકવી જોઇએ. એ મુડી ટ્રાંસવાલમાં જ રહેવી જોઇએ.

● દક્ષિણ આફ્રિકાવાસીઓ રોડેશીઆ કે લંડનમાં શેરો (shares) લેવા માટે અહીંથી પૈસા બહાર મોકલી શકશે નહિ.

● પૈસાની લેવડ દેવડ કરનારા સત્તાવાળાઓ સિવાય બીજા કોઇ બહારના રહેવાસીઓના પૈસાની લેવડ દેવડ કરી શકશે નહિ.

આ પ્રતિબંધો એટલા માટે મૂકાયા છે કે પરદેશી શેર-હોલ્ડરો પોતાના શેરો (shares) કોઇને પણ વેચી ન શકે, અને એ રીતે પરદેશી-રોકાયેલી મુડી આ દેશમાં જ રહી શકે. એક અપવાદ છે, અને તે એ કે તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાના શેરો અહીં વેચી શકે, પરંતુ એ પૈસો બહાર નહિ લઇ જઇ શકે.

છેલ્લાં ત્રણ વરસમાં ૧૪૪ મીલીઅન રેન્ડના પરદેશી શેર હોલ્ડરોના શેરો, આ દેશના શરાફોએ વેચાતાં લીધાં છે. એનાથી નેશનાલીસ્ટો ગર્વ લઇ છે, પરંતુ એ ખેદની વાત તેઓ સમજતાં નથી કે આ વરસો—જ્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાને કોમનવેલ્થમાંથી નીકળી જવું પડ્યું ત્યારે ગયા વરસ જેટલી જ મુડી આ દેશ છોડીને ચાલી ગઇ.

એવા સત્તાવાર ખબરો મળ્યાં છે કે પરદેશી શેરહોલ્ડરોનાં શેરો જે લગભગ ૬૦૦ મીલીઅન રેન્ડ જેટલો અંદાજવામાં આવે છે તે આ દેશમાં રોકાયા છે. આ શેરો ખરીદવાની શક્તિ દક્ષિણ આફ્રિકા પાસે નથી. એથી તે આવા કાયદાઓ ઘડી પ્રતિબંધો મુકે છે, કે જેથી આ દેશમાં રોકાયેલો પૈસા આજ દેશમાં રહી શકે

આ બધું શું બતાવે છે? આવું કરવાનું કારણ શું? એક વાત તો ચોક્કસ છે કે આ દેશની આર્થિક સ્થિતિ કટોકટીએ પહોંચી છે. અને એ સ્થિતિને વધુ બગડતી બચાવવા માટે જે પાસે છે તે બચાવવા માટે આ સરકાર આ પ્રતિબંધો મૂકે છે. પરંતુ આ પ્રતિબંધોને લઇ પરદેશી શરાફો આ દેશમાં મુડી રોકશે નહિ, અને આ દેશને પરદેશી મુડી વગર ચાલે એમ નથી. સરકારને પોતાની બાન્ટુસ્તાનની નીતિ માટે મુડી જોઇશે, તે ક્યાંથી આવવાની છે? સરકાર બીજાનો ભાગ પડાવી લઇ ક્યાં સુધી તે મુડીથી પોતાનું રાજતંત્ર ચલાવશે?

પરદેશી શરાફો હજુ પણ આ દેશમાં મુડી રોકવા તૈયાર છે, પરંતુ સરકારને પોતાની અવળી નીતિઓની બીતિ છે. તેથી તે આ પ્રતિબંધો મૂકે છે—અથવા તો સરકારને પોતા ઉપર શ્રદ્ધા નથી, યાતો આ દેશમાં એવું કંઇક ભયંકર બનવાનું છે, જેનાથી કદાચ પરદેશી શરાફો ભય પામી જાય અને મુડી રોકતાં બંધ થઇ જાય, એવો ખ્યાલ સરકારને હોવો જોઇએ. એ વાત સાચી છે કે આ દેશમાં જો કંઇક ભયંકર વસ્તુ બને, તો પરદેશી શરાફો પોતાની મુડી રોકે નહિ. સરકાર જાણે છે કે ભવિષ્યમાં અહીં કોઇ મુડી રોકશે નહિ, એથી તે અહીં રોકાયેલી મુડીને બહાર જતી અટકાવવા માટે આ પ્રતિબંધોનો આશરો લઇ છે. આ દેશમાં રોકાયેલી પરદેશી મુડી જે હવે બહાર જઇ શકશે નહિ, એનાથી સરકાર કેટલો વખત સુધી પોતાનું ગાડું ચલાવશે.

બીજી વાત એ છે કે ત્રણ કે ચાર અઠવાડીયા ઉપર વડા પ્રધાન ડા. ફરવુઅર્ડે અને મીનીસ્ટર ઓફ ફાઇનેન્સ મી. ડોન્ઝીસે પરદેશી શરાફોને ખાતરી આપી હતી કે તેઓ પોતાની મુડીની વ્યવસ્થા મન ફાવે તેમ કરી શકશે. શું ચાર અઠવાડીયાની અંદર દેશની પરિસ્થિતિ એટલી બગડી ગઇ કે સરકારને આજે આવા પગલાં લેવાં પડે? જુઠું કોણ બન્યું? ડા. ફરવુઅર્ડ અને મી. ડોન્ઝીસ ને!

આ સિવાય બીજી એક વસ્તુ છે, જે વિચારવા જેવી છે. મોઝામ્બીકમાં ભયની લાગણી પ્રવર્તી રહી છે. ટ્રાંસવાલનો ઉત્તરનો ભાગ આ ભયની લાગણીથી વધુ ભય પામી રહ્યો છે. આ ભય પામવાનું કારણ શું? શું ટ્રાંસવાલના લોકો એમ ધારે છે કે મોઝામ્બીકના આફ્રિકનો દક્ષિણ આફ્રિકા ઉપર ચઢાઇ કરશે? યાતો તેઓ આ દેશમાં હથિયારો મોકલશે કે જેથી આ દેશમાં પણ બળવો થાય? નથી સમજાતું—સરકારને શાનો ભય છે. એક વાત સ્ફટિકની જેમ ચોખ્ખી તરી આવે છે તે એ કે આ દેશની સરકાર હવે ધ્રુજવા લાગી છે. આ ધ્રુજારીના કારણે તે નવા નવા ધારાઓ ઘડયે જાય છે. આ દેશની ખરી પરિસ્થિતિ બહારના દેશોને જણાવવાનું એક જ સાધન માત્ર છે અને તેમાંનું એક છે છાપું. થોડાં વખતમાં છાપાવાળાઓનું આવી બનશે. જે સેન્શરશીપ બીલ છે, તે છાપાનું સ્વાતંત્ર્ય છીનવી લેશે. આ સેન્શરશીપ બીલના જે કલમો છે તે વાંચતા આંખ નીકળી આવશે. વાણી સ્વાતંત્ર્ય અને વિચાર સ્વાતંત્ર્ય ઉપર પણ આ બીલ પ્રતિબંધ લાવે છે.

સરકાર ક્યાં સુધી આવા ધારાઓ ઘડી પોતાની સલામતીનું રક્ષણ કરશે? નથી લાગતું આ દેશનું ગાડું સીધું ચાલે. કોઇ પણ દેશની સરકાર આર્થિક રીતે સદ્ધર ન હોય તો પાંગળી બની જાય છે—એવીજ આ દેશની સરકાર બની જશે. મી. ડોન્ઝીસના પ્રતિબંધો આ દેશને ખાડા તરફ વધુ જલ્દીથી ઘસડી જશે એમાંથી બચવા માટેનો એકજ ઉપાય છે અને તે છે બીન-કોમી ધોરણે નેશનલ કન્વેનશન! આ નેશનલ કન્વેનશન જો સરકાર બોલાવે તો કાલે આ દેશની પરિસ્થિતિ સુધરી જશે. આ આપણો પણ દેશ છે, માટે સરકાર ઉપર આપણે દબાણ લાવવું જોઇએ કે જેથી તે આપણી માંગણીને સ્વીકારે અને નેશનલ કન્વેનશન બોલાવે. આ થતાં જ આ દેશની પરિસ્થિતિ સુધરશે. એ સિવાય બીજો ઉપાય નથી.

પૂર્વ આફ્રિકાની મુલાકાતે શ્રી ઇન્દિરા ગાંધી

શ્રી જવાહરલાલ નહેરૂનાં પુત્રી શ્રી ઇન્દિરા ગાંધી ચાલુ વર્ષે પૂર્વ આફ્રિકાની મુલાકાતે આવશે. પૂર્વ આફ્રિકાવાસીઓ માટે એ આનંદની વાત છે.

ટાંગાનીકાના સ્વાતંત્ર્ય દીનની ઉજવણીમાં ભાગ લેવા માટે મી. ન્યેરેરે તરફથી આગ્રહ ભર્યું આમંત્રણ શ્રી નહેરૂને મળ્યા હોવાનું કહેવાય છે. આ સમારંભમાં ભાગ લેવા કદાચ શ્રી નહેરૂ આવે એવો સંભવ છે.

શ્રી ઇન્દિરા ગાંધી પૂર્વ આફ્રિકાની મુલાકાતે આવશે ત્યારે કેનિયા, યુગાન્ડા, ટાંગાનીકા અને ઝાંઝીબાર એ ચારે પ્રદેશોની મુલાકાત લેશે અને આ વિસ્તારોમાં વસતા હિંદીઓની પરિસ્થિતિ બાબતનો અભ્યાસ કરશે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૨૩ જુન, ૧૯૬૧.

ગાંધી-ટાગોર ટ્રસ્ટ

ડીવાઇન લાઇફ સોસાયટીના ઓઠા નીચે સ્વામી વેન્કટસાનંદનું આગમન અને પ્રવચનો ગાંધી ટાગોર લેકચરશીપ ટ્રસ્ટ પ્રત્યે ધ્યાન દોરે છે. આ ટ્રસ્ટની સ્થાપના વીસ વરસ ઉપર થઇ હતી, અને એનો હેતુ એ હતો કે હિંદી સંસ્કૃતિ અને તત્વજ્ઞાનના વિદ્વાનોને આ દેશમાં આમંત્રણ આપવું. કમનશીબે એ દીશાએ જોઇએ એટલું બન્યું નથી. ફાળો ઉઘરાવવામાં આવ્યો હતો અને ખર્ચ પણ થયો હતો, પરંતુ આ દેશની હિંદી જનતાને લાભ આપી શકે એવા વિદ્વાનો અહીં આવ્યા નથી. આ સંસ્થા વીસ વીસ વરસથી ચાલે છે. આ સંસ્થા પાસે અધીકારીઓ અને બંધારણ છે, એ સિવાય પૈસો પણ છે; છતાં કંઇ પણ નોંધવા યોગ્ય કરવામાં આવ્યું નથી. આ સંસ્થાના અધીકારીઓ હિંદી જનતાનો વિશ્વાસ સંપાદન કરી, પોતાની મુશ્કેલીઓ જાહેર કરે તો ઘણુંજ સારૂ પરિણામ આવશે. આવું જો થાય તો ટ્રસ્ટ કાર્ય કરતી સંસ્થા બની જશે.

હિંદી સંસ્કૃત્તિ અને તત્વજ્ઞાનનું જ્ઞાન મળે એ માટે હિંદી જનતા પાસેથી માગણીઓ થઇ રહી છે. વિવિધ રીતે આ થઇ શકે એમ છે; અને એક રીતે છે. જાણીતા પ્રવચનકારોને આમંત્રણ આપવાથી. હિંદી લોકોએ વેપાર અને ધંધામાં ખુબજ પ્રગતિ કરી છે, પરંતુ સંસ્કૃતિ અને એની વચ્ચે જે ખાડો છે તે હજુ પૂરાયો નથી. આ માટે જનતા ઉપર દોષનો ટોપલો ફેંકવો બરાબર નથી—આ દોષ છે જેઓ એની ગોઠવણ કરી શકે તેઓનો! આર્થીક અને રાજકીય મુશ્કેલી હોવાં છતાં એ પ્રત્યે આપણે કંઇક તો જરૂર કરી શકીએ. ગાંધી-ટાગોર લેકચરશીપ ટ્રસ્ટની સ્થાપના એ માટે જ થઇ હતી, પરંતુ તે પોતાની નીતિ ચૂકી ગઇ છે. આ ટ્રસ્ટ ધારે તે કરી શકતે, પરંતુ ખેદની વાત એ છે કે ઘણુંજ ઓછું થયું છે. છતાં હજી ઘણો વખત છે-ટ્રસ્ટ જાગૃત બની પોતાની જવાબદારીઓ હજી પણ સારી રીતે સંભાળી શકે છે.

શરૂઆતમાં આ ટ્રસ્ટની આગળ જે બે નામો છે તેમના સિદ્ધાંતો અને નીતિનો પ્રચાર થાય એટલું પણ બસ છે. ગયે મહિને ગુરૂદેવ ટાગોરની જન્મ જયંતી હતી. આ જયંતી વિશ્વના દરેક ભાગોમાં ઉજવાઇ હતી. કેવળ પ્રકાશિત દિવાઓથી જ એની ઉજવણી થઇ ન હતી, પરંતુ ગુરૂદેવના જીવન અને કવન ઉપર ખૂબ સુંદર પ્રવચનો થયાં હતાં. અહીં હિંદી જનતાના ધ્યાનમાં આ પ્રસંગ આવ્યો પણ નહિં અને ટ્રસ્ટ જેની સાથે ટાગોરનું નામ જોડાયું છે, તે પણ કંઇ કરી શકી નહિ. આ જયંતી અંગે કંઈ કરી શકાય એમ નથી, કારણ કે એ પ્રસંગ વહી ચુકયો છે, પરંતુ ગુરૂદેવ ટાગોર જેઓ આંતરરાષ્ટ્રિય વ્યકિત હતાં; તેમનાં જીવન અને કવન ઉપર ટ્રસ્ટ જરૂર પ્રવચનો ગોઠવી હિંદી જનતાને કવિવરના વ્યકિતત્વનો ખ્યાલ આપી શકે એમ છે. આવતાં ઓકટોબરમાં પૂજ્ય મહાત્મા ગાંધીજીની જન્મ-જયંતી આવે છે; તો એ પ્રસંગે ટ્રસ્ટ જેની સાથે એમનું નામ પણ જોડયું છે, તે આ જયંતીની ઉજવણી માટે અત્યારથીજ તઇયારી કરી શકે એમ છે. કેવળ ઉજવણી અને પ્રવચનો એ અમારાં ધ્યાનમાં નથી. આફ્રિકા ખંડ માટે ગાંધીજીની નીતિ ઘણીજ અગત્યની છે, તો એ નીતિનો અભ્યાસ કરી, લોકોમાં એ નીતિનો અભ્યાસ વધે એવી ગોઠવણ ટ્રસ્ટે કરવી જોઇએ. ટ્રસ્ટના અધીકારીઓ જાગૃત બની પોતાની અધરી જવાબદારીઓ સ્વીકારે એજ બધાની ઇચ્છા છે.

પંચાયતો દ્વારા ગ્રામસ્વરાજ્ય

(હરીશભાઇ વ્યાસ)

છેલ્લાં દશ વર્ષથી વિનોબાજી ગ્રામસ્વરાજ્યનો મંત્ર લઇને ઘુમી રહ્યા છે. એને લીધે દેશમાં અનુકુળ વાતાવરણ બન્યું છે. આપણા મહાન નેતા જવાહરલાલ નહેરૂએ પણ એ દિશામાં જવા માટે પંચાયતી રાજ્યની વાત સારાયે દેશમાં ગાજતી કરી છે. દેશનાં વિવિધ રાજ્યોમાં એને લગતા કાયદાઓ પણ થવા લાગ્યા છે.

પરંતુ આ પદયાત્રા કરતાં જોવા મળે છે કે જ્યાં જ્યાં પંચાયતોની રચના કરવા માટે ચુંટણીઓ થઇ છે ત્યાં ત્યાં મોટે ભાગે ભાગલા, જુથ બંધી અને પક્ષાપક્ષી પેદા થયાં છે. સત્તાને માટે ખેંચતાણ ચાલી રહી છે. એક ખુરશી ને બેસનારા દશ જણા! કાં ખુરશી ભાંગી જાય, કાં બેસનારા ગબડી જાય, એવી દશા થવા બેઠી છે.

ગાંધીજી કહેતા હતા કે આપણે ગ્રામસ્વરાજ્ય કરવું છે, રામરાજ્ય કરવું છે. આ તો રામરાજ્ય કયાંયે બાજુએ રહ્યું છે ને કાંક બીજુંજ થવા બેઠું છે. ત્યારે સવાલ એ છે કે ગામડામાં રામરાજ્ય કેમ કરીને થઇ શકે. રામરાજ્ય કેવું હતું? રામ ગાદીએ બેસવાના છે, એની તઇયારીઓ ચાલે છે. લોકોના આનંદનો પાર નથી પેલી કૈકયી બે વરદાન માગે છે કે ભરતને રાજગાદી આપો અને રામને બાર વર્ષ વનવાસ આપો. દશરથ રાજા મૂર્છિત થાય છે. પણ રામ તો પિતાનું વચન પાળવા તઇયાર થઇ જાય છે. રાજગાદી છોડીને એ વનની દુઃખ વેઠવા તઇયાર થાય છે. એ વનમાં ચાલ્યા ગયા. પેલો લક્ષ્મણ કહે છે કે હું તો રામની છાયા છું. એટલે એય રામની સાથે જાય છે. ભરતને મોસાળમાંથી તેડાવે છે. પણ એ તો માતાને કહે છે કે રામ લાયક છે એટલે ગાદી ઉપર એ બેસી શકે. રામને મનાવવા અયોધ્યાની પ્રજા ઠેઠ ચિત્રકૂટ પર્વત સુધી જાય છે. પણ રામ તે રામ, એ તે શાના પાછા આવે! ભરત કહે છે કે રામ અયોધ્યા નહીં આવે ત્યાં સુધી નંદીગ્રામમાં રહીને કષ્ટ સહન કરીશ. શત્રુઘ્ન પણ સત્તા લેતો નથી. રામનો સેવક બનીને કારભાર કરે છે.

તો ભાઇઓ, રામરાજ્ય એટલે સત્તાની ઉમેદવારી કે અભિલાષા વગરનું રાજ્ય. જ્યાં આગળ લાયક તો ચારેય જણા છે, પણ સત્તાનો ઉમેદવાર એકેય નથી. આપણે આવું રાજ્ય કરવું છે. ગ્રામરાજમાંથી ગર્વનો 'ગ' નીકળી જાય તો રામરાજ્ય થશે. એને માટે એ નક્કી કરીશું કે પંચાયત તો બનાવવી છે, પણ ઉમેદવારી કોઇ નહીં કરે. લાયક માણસને લોકો મનાવશે. આપણે 'ચુનાવ' નથી કરવો, પણ 'મનાવ' (મનામણી) કરવો છે. એટલા માટે ચાહે તો શહેર હોય કે ગામડું. પંચાયત હોય કે સુધરાઇ હોય, પણ આપણે બિનહરીફ રીતે લાયક માણસોને બહાર લાવીને વ્યવસ્થા કરવી છે.

એને માટે ફળિયે કે મહોલ્લે મતદારોની સભા થાય અને ભેગા મળીને લાયક માણસને પસંદ કરે. જે વ્યક્તિ દરરોજ ઓછામાં ઓછા બે કલાક ગામને માટે સેવા આપવા તઇયાર હોય, જે માણસ દારૂડિયો, જુગારી કે બેઇમાનદાર નહીં હોય, લોકોના પોષણનું કામ એ કરતો હશે, શોષણનું નહીં, જેના દિલમાં પોતાનો સ્વાર્થ પછી અને ગામનો લાભ પહેલો હશે, ખુરશી કે સત્તા નહીં મળ્યાં હોય તોયે ગામને ઉપયોગી કામોમાં એ આગળ થઇને કામ કરતો હશે, આવો વિશાળ દિલનો દીર્ઘદૃષ્ટિવાળો માણસ પંચાયત કે સુધરાઇમાં આવશે તો આપણો બેડો પાર થશે.

જ્યાં આગળ ખૂબ મતામત કે પડાપડી થાય એવું લાગે એ ગામમાં સજ્જન માણસો યા તટસ્થ લોકોનું ચુંટણીપંચ સમસ્ત ગામ થઇને નક્કી કરે. અને એ ગામમાંથી લાયક માણસોને પસંદ કરે, જેમાંથી પંચાયત કે સુધરાઇ બને. આમ આપણે પંચપદ્ધતિ કે મતદાતા કમીટી દ્વારા ચુંટણી કરીશું. આ નવી પદ્ધતિથી કલેશ, વેરઝેર અને ખોટા ખર્ચમાંથી બચી જઇશું. લોકોમાં એકતા અને સંપની ભૂમિકા નહીં હોય તો ગામના નિર્માણનાં કામો રખડી પડશે. એટલા માટે આપણી ચુંટણીપદ્ધતિ સ્નેહ, સંપ અને એકતા બનાવનારી હોવી જોઇએ.

હવે ગામમાં પંચાયત કે સુધરાઇ તો આવી. પણ ગામના કયા સવાલ છે એ સમજી લેવા પડશે. એટલા માટે ગામ સમસ્તની આર્થિક-સામાજીક તપાસ કરીને ઘરેઘરનો હિસાબ મેળવવો જોઇશે. ગામમાં કોણ ભૂખ્યો છે, ગરીબ છે. દેવાદાર છે, એ બધું જાણીશું, ગામમાં કેટલું અને શું શું પેદા થાય છે, એમાંથી કેવી રીતે આગળ વધી શકાય એ બધાંનો વિચાર કરીશું.

જેમ સરકાર પોતાની પંચવર્ષીય યોજના બનાવે છે, એમ ગામના આગેવાનો, શિક્ષકો, યુવકો વગેરે મળીને ગામની પંચવર્ષીય યોજના બનાવે. જરૂર પડે તો કોઇ નિષ્ણાતની મદદ વિકાસ ઘટકો પાસેથી માગી શકાય.

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૧૮૯)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

પન્ના ખાતે મોટા પાયા પર હીરાનું ઉત્પાદન હાથ ધરાશે

નવી દિલ્હી:

મધ્ય પ્રદેશની પન્નાની હીરાની ખાણોમાં હીરાઓનું મોટા પાયા પર ઉત્પાદન કરવાની ગોઠવણો ભારત સરકારનું રાષ્ટ્રીય ખનિજ વિકાસ કોર્પોરેશન તુરતમાં જ કરનાર છે. આ યોજનાનું ખર્ચ આશરે રૂ. દોઢ કરોડનું થશે.

કોર્પોરેશને રાજસ્થાનની ખેત્રી કોપર પ્રોજેક્ટ માટે વિદેશી સલાહ મેળવવા માટેના કરાર કરતાં કોર્પોરેશન તેની પ્રવૃત્તિઓના વધુ સક્રિય અને વિવિધતા ભર્યા તબક્કામાં પ્રવેશે છે. તાંબુ પેદા કરવા માટે આ યોજના માટે ત્રીજી યોજનામાં રૂ. ૧૦ કરોડની રકમ ફાળવવામાં આવી છે.

પન્ના ખાતે હીરા યોજનાથી ભારતમાં પહેલી જ વખત મોટા પાયા પર હીરા ઉદ્યોગનો આરંભ થશે. હાલ હીરાનું ઉત્પાદન અણુના પાત્ર પ્રમાણમાં થતું નથી, કોર્પોરેશન આ હેતુ માટે પન્નાના ૨૭ ચોરસ માઇલમાં ખોદકામ હાથ ધરશે. આશરે ¾ ચોરસ માઇલનો વિસ્તાર તો હીરા ધરાવતો હોવાનો સંપુર્ણપણે સાબિત થયેલો છે. આ યોજના અનુસાર, ૧૯૬૩ના વર્ષના અંતે વરસ દહાડે આશરે ૪૦ હજારથી ૫૦ હજાર કેરટ જેટલા હીરા પેદા કરવાની ધારણા રાખવામાં આવે છે.

એવી આશા રાખવામાં આવે છે કે મોટા પાયા પર હીરાનું ઉત્પાદન કરવાની સાથેસાથ હીરા પર પાસા પાડવાનો અને તેને પોલિશ કરવાની ઉદ્યોગ પણ વિકસશે.

આ હીરાના વેચાણ માટે પોતાનું તંત્ર ઉભું કરવાની પણ કોરપોરેશન આશા રાખે છે. આ વેચાણતંત્રના કેન્દ્રો સંભવતઃ દિલ્હી અને મુંબઇમાં રખાશે.

"હું તો વધુ ઉંડા અને વિશાળ રાજકારણમાં પડયો છું"

(શ્રી જયપ્રકાશ)

કરાંચી:

સર્વોદય નેતા શ્રી જયપ્રકાશ નારાયણે ગયે વર્ષે જુલાઇ બાદ આસામમાં બનેલી ઘટનાઓ પ્રત્યે દુઃખ વ્યક્ત કરતાં જણાવ્યું હતું કે આ બનાવોને પરિણામે પચાસ હજાર બંગાળીઓને તેમનાં ઘરબાર છોડી પશ્ચિમ બંગાળમાં આશરો શોધવો પડયો હતો.

તેમણે ચેતવણી આપી હતી કે જો ભારતીઓ આ રીતેજ વર્તશે તો ભારતીય પ્રજા તરીકે નાશ પામશે.

શ્રી જયપ્રકાશે અત્રે મળેલી સભામાં પ્રવચન કરતાં દરેક ભારતવાસીને હિંસાનો ત્યાગ કરી તમામ મતભેદો શાંતિથી ઉકેલવાની પ્રતિજ્ઞા લેવી જોઇએ એવો અનુરોધ કર્યો હતો.

તેમણે દરેક ભારતવાસીને પોતાના ઘરમાં "શાંતિપત્ર" રાખવાનો પણ અનુરોધ કર્યો હતો અને શાંતિને રક્ષના 'કરેંગે યા મરેંગે'ના નિર્ધારવાળું દળ નિભાવવા માટે એમાં દરરોજ એક નવો પૈસો નાખવો જોઇએ એમ પણ જણાવ્યું હતું.

મેં કદી રાજકારણનો ત્યાગ કર્યો નથી; એથી ઉલ્ટું હું વધુ ઉંડા અને વિશાળ રાજકારણમાં ખૂપી ગયો છું. હું તો રાજકારણમાં ગળાબુડ ડુબી ગયો છું. અને હરપળે તેની સમગ્ર શિકલ ફેરવી નાખવાની કોશિષ કરી રહ્યો છું. જે જાતના રાજકારણમાં હું ગુંથાયો છું તે સાંકડી વાડાબંધી કે અંગત સ્વાર્થ માટે સત્તા મેળવવાના ધ્યેયવાળા રાજકારણથી જુદું છે. મને આ જાતના રાજકારણમાં રસ નહિ હોવાથી હું એનાથી અળગો થઇ ગયો છું. મારે એક નવી જ જાતનું રાજકીય બીબું રચવું છે. જેમાં સત્તા લોકો પાસે રહે. આજનું રાજકીય ચોકઠું છેક ઉંધા કરેલા પીરામીડ જેવું છે. જેની ટોચ પર ભારે ઇમારત ચણેલી છે, જે ગમે તે પળે ધરાશાયી થઇ જઇ શકે.

ભારત સરકારે રચેલું કૃષ્ણા–ગોદાવરી પંચ

નવી દિલ્હી:

ભારત સરકારે કૃષ્ણા–ગોદાવરી પંચ નિમણુ કરી દીધું છે. આ બંને નદીઓ અંગે કરવામાં આવેલી મોટી મોટી માગણીઓ કેટલી હદે સંતોષી શકાય એમ છે તે નક્કી કરવાના આશયથી કૃષ્ણા અને ગોદાવરી આ બંને નદીઓમાંથી પાણીનો પુરવઠો કેટલો ઉપલબ્ધ થઇ શકે એમ છે તે અંગે તપાસ કરીને સરકારને તેની જાણ કરવા માટે આ પંચ રચવામાં આવ્યું છે

આ પંચના સભ્યો અને તેમના કાર્યક્ષેત્રને લગતી વિગતોવાળી એક જાહેરાત આજે રાજ્યસભામાં ભારત સરકારના સિંચાઇ અને વીજળી ખાતાના પ્રધાન જનાબ હાફિઝ મોહમ્મદ ઇબ્રાહીમે કરી હતી.

આ પંચને તેનો હેવાલ ચાલુ વર્ષના નવેમ્બરની આખર સુધીમાં રજુ કરવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે

શ્રી એન. ડી. ગુલાટી આ પંચના અધ્યક્ષ છે. પંચના બીજા બે સભ્યોમાં એક છે શ્રી ડી. ડી. જૈની અને બીજા છે મધ્યસ્થ જળવિદ્યુત પંચના ડીરેક્ટર ડૉ. આર. સી હુ।.

આ બંને નદીઓ અંગેની મંજુર થયેલી યોજનાઓ અંગેનું કાર્ય અટકાવી દેવામાં નહિ પણ યોજનાનુસાર આગળ ચાલશે.

શ્રી નહેરૂ ભારતને કેવો વારસો આપી જવા માગે છે?

વોશીંગ્ટન: "૪૦ કરોડ માણસો પોતે પોતાની જાતે રાજ્ય ચલાવવાને શક્તિમાન બને" એવો વારસો ભારતને સોંપી જવાની શ્રી નહેરૂ આશા રાખે છે. શ્રી નહેરૂએ તાજેતરમાં 'સેટરડે રીવ્યુ'ના પ્રતિનિધિ શ્રી નોરમન કઝીન્સને આપેલી મુલાકાતમાં ઉપર મુજબ જણાવ્યું હતું, તેનો હેવાલ તે પત્રમાં પ્રસિદ્ધ થયો છે.

શ્રી કઝીન્સે પોતાના પત્રમાં લખ્યું છે કે: નહેરૂએ મને જણાવ્યું હતું કે તેમનું કાર્ય પુરૂં થવાને હજુ ઘણી વાર છે.

તમે નિવૃત્ત થવા ઇચ્છો છો કે? તેવા પ્રશ્નના જવાબમાં શ્રી નહેરૂએ જણાવ્યું હતું કે મારા વારસદારમાં "નવી જરૂરીયાતોને" બંધ બેસતા થવાની લાયકાત જોઇએ અને તેવા બીજાની શોધ કરવા માટે મને માપદંડ તરીકે વાપરવાનો કંઇ અર્થ નથી અને વિશિષ્ઠ માનવી (સુપરમેન) માટે શોધ કરવાનો કશો અર્થ નથી.

શ્રી કઝીન્સે પુછ્યું કે: ગાંધીજીએ ભારતને મહાન વારસો આપ્યો છે અને કદાચ ઇતિહાસકારો કહેશે કે ગાંધીજીએ દેશને આપેલ મહાન વારસાનો મુખ્ય ભાગ તમે છો, તો તમે ભારતને શું વારસો આપશો?

શ્રી નહેરૂએ જવાબ આપ્યો કે, ભારતને મારા તરફથી વારસામાં શું મળશે? પોતાની જાતે પોતાનું રાજ્ય ચલાવવાને શક્તિમાન ૪૦ કરોડ માણસો. ઘણી વખત લોકો પુછે છે: તમારી પછી કોણ? મારે તેનો જવાબ આપવો જોઇએ એમ તેઓ શા માટે ધારે છે તેજ હું જાણતો નથી. હું ધારૂં છું કે તેઓ મારી પાસેથી કોઇ વ્યક્તિ અથવા થોડી વ્યક્તિઓનાં નામ બોલાવવા માગે છે.

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યોરન્સ કુ. લીમીટેડ

ઇન્ડીયાની મુખ્ય કંપની

અમે વહીવટ કરીએ છીએ:—

આગ, દરીયાઇ, અવસ્થાંતર, મોટર, માલ, ચોરી, ઘર કુટુંબ, ઘર માલીકી (સાથે) અકસ્માત વિ.

સાઉથ આફ્રિકાની અંદર મુખ્ય અમલદારો

જાલભાઈ રૂસ્તમજી એન્ડ સન,

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન: ડરબન ૨૫૮૪૫, ૨૮૫૧૩, ૨૯૮૪૪.

તમને ખબર છે

કે ન્યુ ઇન્ડિયા, ઇન્ડિયાની સૌથી મોટી વીમા કંપની છે.

કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની શાખાઓ ૪૫ દેશોમાં છે.

કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની ૬૫ શાખાઓ કેવળ હીંદમાં જ છે.

કે ન્યુ ઇન્ડિયા: આગ, દરીયાઇ અને અકસ્માત ઉપર ૬૦,૦૦,૦૦૦ પાઉંડ પ્રીમીયમ ભેગી કરે છે.

સહિસલામતી અને તાત્કાલિક સેવા માટે

ન્યુ ઇંડીયા

સાથે વીમો ઉતરાવો

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ઘાટને ઓવારે : કવિવર રવિન્દ્રનાથ ઠાકોરની એક અત્યંત મર્મસ્પર્શી કથા

જગતમાં બનતા બનાવો જો પથ્થર ઉપર લખાઇ જતા હોત, તો કેટલાય દિવસોની કેટલીયે વાતો મારાં પગથિયાં પરથી વાંચી શકાત. એ બધી જુની વાતો સાંભળવાનું તમને મન હોય તો મારાં પગથિયાં ઉપર બેસી જાઓ. મનને એકાગ્ર બનાવી, પાણીના તરંગો તરફ કાન માંડો, એટલે વીતેલા સમયની કેટલીયે વાતો તમને સાંભળવા મળશે.

મને એક દિવસની વાત યાદ રહી ગઇ છે. એ પણ આજના જેવો જ દિવસ હતો. આસો મહિનાના ઉતરતા દિવસો હતા. પ્રાતઃ સમયની ઠંડી અને મંદ પવન તાજા ઉંઘમાંથી ઉઠેલાનાં દેહમનમાં જાણે નવું ચેતન ભરી રહ્યાં હતાં, ઝાડનાં પાંદડાંઓ હાલી રહ્યા હતા.

ગંગાનાં પાણી બન્ને કાંઠાને છલકાવતાં વહી જાય છે; મારાં ફકત ચાર જ પગથિયાં પાણીની ઉપર છે. જળ અને સ્થળ જાણે પરસ્પરને ભેટી રહ્યાં છે. કિનારા પરના આંબાવાડિયા સુધી ગંગાનાં પાણી પહોંચી ગયાં છે. નદીના વળાંક આગળ આવેલી ઇંટોની બેત્રણ જુની ભઠ્ઠીઓ પાણીમાં ડુબી ગઇ છે બાવળના ઝાડ સાથે બાંધેલી માછીમારોની હોડીઓ પ્રભાતની ભરતીનાં ઉછળતાં પાણી ઉપર તરતી તરતી હાલકડોલક થઇ રહી છે. જુવાળનાં પાણી જાણે યુવાનીની મસ્તીથી તોફાને ચડયાં છે અને કિનારાની બન્ને બાજુ ચાપટ લગાવી રહ્યાં છે. એવું લાગે છે કે જાણે ખિલખિલાટ હસી એક બીજાના કાન પકડી ખેંચાખેંચ કરતાં હોય!

ગંગાના પ્રવાહ ઉપર પડતાં શરદઋતુનાં પ્રભાતનાં કિરણો ઘગેલા સોના જેવાં લાગે છે. તડકાનો આવો રંગ કયારેય જોવામાં આવતો નથી. રેતીના ભાગમાં ઉગેલાં ઉંચા ઘાસ ઉપર તડકો પડી રહ્યો છે. ફુલો હજી ખીલ્યાં નથી માત્ર ખીલવાની શરૂઆત છે.

ખલાસીઓએ એકમેકને જુહાર કરી પોતાની હોડીઓ છોડી મૂકી. પંખીઓ જેમ પગ પ્રસારીને ભુરા આકાશ નીચે સૂર્ય પ્રકાશમાં આનંદપુર્વક ઉડી જાય છે, એ જ પ્રમાણે આ નાની નાની નાવડીઓ સઢ પડાવી ને સૂર્યપ્રકાશમાં વિહાર કરવા નીકળી પડી. પંખીઓ પેઠે-જાણે રાજહંસોની માફક એ પાણીમાં તરી રહી છે; આનંદમાં આવીને પોતાની બંને પાંખે આકાશમાં ફેલાવી રહી છે.

ભટ્ટાચાર્યજી ૫.શેખર નિયમિત સમયે પંચપાતર હાથમાં લઇને સ્નાન કરવા માટે આવ્યા. પનિહારીઓ પણ બબ્બે ચચ્ચાર સહિયરોના ટોળામાં પાણી ભરવા આવવા માંડી.

આ કંઇ ઘણા દિવસોની વાત નથી. હા, તમને ભલે ઘણા દિવસોની જુની વાત લાગે. પરંતુ મને તો એમ જ લાગે છે કે જાણે ગઇ કાલની વાત છે. મારા દિવસો તો ગંગાના પ્રવાહની સાથે રમતાં રમતાં વહી જાય છે. ઘણા દિવસોથી એક જગ્યાએ સ્થિર રહેવાથી સમય મને બહુ લાંબો લાગતો નથી મારા દિવસનો તડકો અને રાત્રિનો છાંયો ગંગા ઉપર પડે છે, અને પાછો ભુંસાઇ જાય છે. કયાંય એની છાયા જોવા મળતી નથી. આથી દેખાવમાં હું ભલે વૃદ્ધ જેવો લાગું છું, પરંતુ મારૂં હૃદય હંમેશા નવીન અને હર્યું ભર્યું જ રહે છે. વર્ષોના સ્મૃતિભારથી દબાઇને મારૂં સૂર્યકિરણ ઝાંખું ગયું નથી. કોઇવાર શેવાળનો ટુકડો વહેતો વહેતો આવે છે, અને મારા શરીરને અડકીને પાછો પ્રવાહમાં વહી જાય છે. ગંગા પ્રતિદિન એકએક પગથિયું મારાથી ખસતી જાય છે અને મારૂં એક એક પગથિયું પુરાતન બની રહ્યું છે.

ચક્રવર્તી કુટુમ્બનો પેલો વૃદ્ધ પુરૂષ સ્નાન કરીને રામનામથી અંકિત થયેલી ચાદર-રામનામી ઓઢીને, માળા ફેરવતો અને ગુંજતો ઘરભણી પાછો ફરી રહ્યો છે. એની દાદી જ્યારે નાની છોકરી હતી ત્યારની એક વાત મને યાદ છે. તે રોજ એક પાંદડું ગંગાના પ્રવાહમાં વહેતું મુકી જતી. મારી જમણી બાજુ એક વમળ જેવું હતું ત્યાં તેનું એ પાંદડું ઘુમરીઓ લેતું અને તે પોતાની ગાગર નીચે મૂકી, ઉભી ઉભી એકીટશે તેને નીરખી રહેતી. થોડા દિવસો પછી મેં જોયું કે તે છોકરી મોટી થઇ ગઇ હતી અને પોતાની પણ એક છોકરીને સાથે લઇને પાણી ભરવા આવતી હતી; તે નાની છોકરી પણ મોટી થઇ ગઇ અને પોતાની સહિયરો સાથે પાણી ઉછાળી તોફાન-મસ્તી કરતી. તેમ ન કરવાનું કહી, સારા માણસો જેવું વર્તન કરવાની તેમની મા તેમને શિખામણ દેતી ત્યારે પેલી છોકરી પ્રવાહમાં પાંદડું વહેતું મુકી જતી તેની યાદ મને આવતી અને મારા મનમાં ઘણું જ કુતુહલ પેદા થતું.

જે વાત હું કહેવા માંગું છું તે રહી જાય છે. એક વાત યાદ કરૂં ત્યાં બીજી વાત પ્રવાહમાં આવી જાય છે. વાતો આવે છે અને ચાલી જાય છે. તેને પકડી રાખી શકાતી નથી. વમળમાં ફસાઇને ફરતી પેલી પાંદડાની નાવની માફક એક એક વાત અવિરતપણે યાદ આવ્યે જ જાય છે તેવી જ રીતે એક વાત તેનો ખજાનો લઇને મારી આસપાસ ઘુમી રહી છે અને ડુબું ડુબું થાય છે. પેલા પાંદડાની માફક તે ક્ષુદ્ર છે તેમાં વિશેષ કાંઇ નથી; રમતના બે ફુલ માત્ર જ છે. કોમળ હૃદયની બાલિકા એમને ડુબતાં જોઇને એક લાંબો નિસાસો નાંખી ઘરે પાછી ચાલી જશે.

મંદિર પાસે જ્યાં ગોંસાઇઓની ગૌશાળાની વાડનો ઘેરો દેખાય છે ત્યાં એક પીપળાનું ઝાડ હતું. તેની નીચે અઠવાડિયામાં એક વાર ગુજરી ભરાતી હતી. એ વખતે ગોંસાઇઓનાં ઘરબાર ત્યાં નહોતાં બન્યાં, જ્યાં અત્યારે તેમનો ચંડી મંડપ છે. ત્યાં માત્ર ઘાસની છાયેલી એક ઝુંપડી જ હતી.

આ પીપળાનું ઝાડ આજે મારા દેહમાં પોતાના બાહુ પ્રસારીને અને આંગળીઓ જેવા તેના મુળિયાંથી મારા જર્જરિત પાષાણપ્રાણને પોતાની મુઠ્ઠીમાં દબાવી રાખે છે. તે ત્યારે તો નાનો શો છોડ હતો. કુમળાં પાંદડાંઓ ધારણ કરીને તે તેનું માથું ઉંચકતો હતો. તડકો પડતાં એ પાંદડાંઓની છાંય મારા ઉપર આખો દિવસ રમ્યા કરતી. અને બાળકોની આંગળીઓ જેવાં મૂળિયાં મારી છાતીની આસપાસ સળવળ્યા કરતાં. કોઇ તેનું એક પાંદડું પણ તોડતું તો મને દુઃખ થતું.

મારી ઉંમર તો ઘણી થઇ ગઇ હતી, છતાં પણ હું ટટ્ટાર હતો. મારી કરોડરજ્જુ તુટી જવાથી આજ હું અષ્ટાવક્રની માફક વાંકોચુંકો થઇ ગયો છું અને કરચલીઓની પેઠે મારા શરીર ઉપર હજારો જગ્યાએ તિરાડો પડી ગઇ છે, મારી અંદર દુનીયાભરનાં દેડકાં શિયાળાના દિવસોમાં લાંબી ઉંઘ કાઢવાની તૈયારીઓ કરી રહ્યાં છે, પરંતુ તે દિવસોમાં મારી એવી દશા નહોતી. ફકત મારા ડાબા હાથે બહારના ભાગમાંથી બે ઇંટો ખરી પડી હતી. એ બખોલમાં એક પંખીએ માળો બનાવ્યો હતો. પ્રભાતના વહેલા પહોરે તે જાગી ઉઠતું અને માછલીનાં પૂછડાં જેવી પોતાની પૂછડી બેચાર વખત જલદી જલદી નચાવીને સીટી વગાડી, આકાશમાં જ્યારે તે ઉડી જતું ત્યારે હું સમજી જતો કે કુસુમને ઘાટ ઉપર આવવાનો સમય થઇ ગયો છે.

જે છોકરીની વાત હું કહી રહ્યો છું તેને ઘાટ ઉપર આવતી બીજી છોકરીઓ કુસુમ કહેતી હતી. કદાચ તેનું નામ કુસુમ જ હશે. પાણી ઉપર કુસુમની નાની શી છાયા પડતી તો મારા મનમાં થતું કે કોઇ પણ રીતે આ છાયાને હું પકડી રાખું. એન[illegible] કંઇક અજબ મીઠાશ હતી. તે જ્યારે એનાં પગલાં કરતી ત્યારે મારા શરીર ઉપરની શેવાળ સુદ્ધાં પુલકિત બની ઉઠતી. કુસુમ કંઇ વધુ પડતી ખેલકુદ કરતી, વાતો કરતી કે ઠઠ્ઠામશ્કરી કરતી એવું કંઇ નહોતું; છતાં આશ્ચર્યની વાત એ છે કે તેની જેટલી સહિયારો હતી એમાંની કોઇ પણ તેના જેવી ન હતી. ચંચળ છોકરીઓને તેના સિવાય બિલકુલ ચાલતું જ નહિ. કોઇ તેને 'કસી' કહેતી, તો કોઇ 'ખુસી', તો કોઇ તેને 'રાક્ષસી' પણ કહેતી. પણ તેની માતા તો તેને કુસુમ જ કહેતી હતી. જ્યારે જુઓ ત્યારે કુસુમ પાણીના કિનારા ઉપર જ બેઠેલી દેખાતી. પાણીની સાથે જાણે તેને હૃદયનો ઘનિષ્ટ સંબંધ હોય એમ પાણી તેને ખૂબ ગમતું.

કેટલા દિવસો પછી કુસુમ ઘાટ પર દેખાતી બંધ થઇ. ભુવના અને સુવર્ણા

વાંચો! જરૂર વાંચો! લાભ જ થશે!

શોધવું મટશે, જોઈતું મળશે, પગદોડ ટળશે.
હમારે ત્યાં નીચેની બધીજ વસ્તુઓ મળે છે.

સ્ત્રીઓ માટે: વેણીઓ, સુંદર સ્પન્જ અને બીજી અનેક જાતની મળશે, રીબનો પણ મળશે. ગરમ ઉલના જરસીઝ, પુલોવર, કારડીગન, સીંગલેટ, ચડ્ડી, સોકસ વિ.

બાળકો માટે: નાયલનના ઝભલાં, ટોપી, બ્લાંકેટ, શાલ, સીંગલેટ, ચડ્ડી, સોકસ, નેપકીન્સ, કુશનકેપ, પેટીકોટ, નાઈટીસ, બીબ્બ, ફેઈસ ક્લોથ, બાથ સ્પન્જ વિ.

ટેબલ પલસ્ટીક ફ્લાવર્સ, સ્પન્જના ઉશીકાં, તકીયા, ગાદી, વિ.
વેપાર માટે ચાંદી જેવા ચળકતાં સ્ટેનલેસ સ્ટીલના વાસણો, ઈન્ડેન્ટકરો.
વિલંબ શા માટે! સારો માલ વેચાઇ જતાં શી વાર!!

હમણાંજ ચાલોને: **માબરો હેટર્સ (પ્રા) લી.**
(ભીખાભાઈ માસ્તર એન્ડ સન્સ)

ફોન: ૮૩૫-૭૬૬૧ — પહેલે માળે, — પો. બો. ૫૨૫૭.
માસ્તર મેનશન્સ — ૭૬ મેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ઘાટ ઉપર બેસીને રડયાં કરતી. એક દિવસ સાંભળવામાં આવ્યું કે, તેમની ફુસી, ખુસી કે રાક્ષસીને કોઈ સાસરે લઈ ગયું છે. ત્યાં બધાં જ નવાં માણસો, નવું ઘર, નવો જ રસ્તો અને નવા જ ઓવારા છે. પાણીના કમળને જાણે કોઈ જમીન ઉપર રોળવા લઈ ગયું હોય એમ સહુ ગમગીન બની ગયા હતાં.

ધીમે ધીમે હું કુસુમની વાત એક રીતે ભુલી રહ્યો હતો. એક આખું વર્ષ વીતી ગયું. ઘાટની છોકરીઓ કુસુમની વાત પણ છેડતી નહોતી; પણ એક દિવસ સાંજના સમયે અનેક દિવસોના પરિચિત પગલાંના સ્પર્શથી હું એકાએક ચોંકી ઉઠ્યો. મને તરત લાગ્યું કે, આ કુસુમના જ પગ છે. છે તો તે જ, પરંતુ તેના પગમાં પેલું સંગીત નથી. કુસુમના પગનો સ્પર્શ અને તેના ઝાંઝરનો ઝણકર એ બંનેનો અનુભવ હું હંમેશા એકી સાથે કરતો આવ્યો છું. આજ અચાનક એ ઝાંઝર નો ઝણકાર ન સાંભળતાં, સાંજના સમયનો જળકલ્લોલ ઉલ્લાસરહીત બની રહ્યો અને આંબાવાડિયામાંના ખરતાં પાંદડાં હાહાકાર કરી અરેરાટી કરવા લાગ્યાં!

કુસુમ વિધવા થઈ હતી સાંભળ્યું છે કે તેનો પતિ પરદેશમાં નોકરી કરતો હતો, અની બે એક દિવસથી વધુ મેળાપ પણ તેને પતિ સાથે થયો ન હતો. વૈધવ્યના સમાચાર પત્રથી મેળવીને માત્ર આઠ વર્ષની ઉંમરમાંજ માથાનું સિંદૂર ભુસી નાખી અને શરીર ઉપરના ઘરેણાં ઉતારી દઈને કુસુમ ફરી પોતાના વતનમાં આ ગંગાના કિનારે પાછી આવી હતી, પરંતુ તેની સાહેલીઓમાંથી હવે અહીં કોઈ ન હતું. ભુવના, સુવર્ણી, અમલા બધાજ સાસુનું ઘર સંભાળવા ચાલી ગઈ હતી. ફક્ત શારદા છે, પરંતુ સાંભળ્યું છે કે, આવતા માગશરમાં તેનું પણ લગ્ન થઈ જશે. પછી તો બિચારી કુસુમ બીલકુલ એકાકી બની જશે.

જ્યારે તે પોતાના ઘુંટણો પર માથું રાખીને મારા પગથિયાં પર ચુપચાપ બેસી રહેતી ત્યારે મને એમ લાગતું કે જાણે નદીના સર્વ તરંગો ભેગા મળીને હાથ પકડી તેને ફુસી-ખૂસી-રાક્ષસી કહીને બોલાવતાં.

વરસાદ શરૂ થતાં જ ગંગા જેમ જોતજોતામાં ઉભરાઈ જાય છે; તેમ કુસુમ જોતજોતામાં સૌંદર્ય અને યૌવન થી ભરાવા લાગી. પરંતુ તેનો શાંત સ્વભાવ, કરૂણ ચહેરો અને મેલાં-ઘેલાં કપડાં, એ બધાંએ તેના યૌવન ઉપર એક પડદો નાખી દીધો, જેથી તેનું ખીલેલું રૂપ બધાના જોવામાં આવતું નહિ. હવે મોટી થઈ ગઈ છે, તે તરફ જાણે કોઈની નજર જ જતી નથી. ઓછામાં ઓછું મારી તો નથી જ જતી મેં કુસુમને નાનપણથી જે બાલિકા સ્વરૂપે જોઈ છે તેથી મોટી હું તેને કદી કલ્પી શક્યો જ નથી. તેના પગમાં ઝાંઝર તો નથી, પરંતુ તે ચાલતી ત્યારે મને તો ઝાંઝરનો અવાજ જરૂર સંભળાતો.

આજ પ્રમાણે દશ વર્ષ વીતી ગયાં અને ગામના માણસોને કંઈ ખબર પણ ન પડી.

મારી ચારે તરફ આજ જેવો દિવસ દેખાય છે તેવો જ દિવસ તે સાલે ભાદરવા માસના અંતમાં આવ્યો હતો. દિવસ ખરે જ અગોચર હતો.

તે દિવસ સવારથી મંદમંદ વાતે, ઉત્તરનો વાયરો, બાવળના ખીલેલા ફુલોમાંથી એકાદ ફુલને ઉડાવીને મારા ઉપર નાખતો. મારા પથ્થર ઉપર થોડાં થોડાં ઝાકળનાં બિંદુઓ બાઝયાં હતાં. એ દિવસે પ્રભાતે ન જાણે કયાંથી સૌમ્ય અને ઉજ્વળ ચહેરાવાળા, રૂપાળા શરીર અને લાંબા કદના એક નવીન સંન્યાસી આવ્યા, અને મારા સામેવાળા પેલા શિવમંદિરમાં બિરાજ્યા એ સંન્યાસીના આવવાની વાત આખા ગામમાં પ્રસરી ગઈ. પનિહારીઓ પોતપોતાની ગાગર નીચે મુકીને બાવાજી ને પ્રણામ કરવા માટે મંદિરમાં એકઠી થવા લાગી.

(અધુરૂં)

વિનોબાજીનો અનુરોધ

તેઝપુર: આચાર્ય વિનોબા ભાવેએ મહાકવિ રવીન્દ્રનાથ ટાગોરના આદર્શો ને અનુસરવાનો અનુરોધ કર્યો હતો. એક વિશાળ સભાને સંબોધતાં એમણે ટાગોર શતાબ્દીની ઉજવણીનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને કહ્યું હતું કે ટાગોર એમના મહાન વિચારો અને ભારતી તત્વજ્ઞાન પર આધારિત એમના મહાન સાહિત્યને લીધે દુનિયામાં વિખ્યાત થયા હતા.

પંચાયતો દ્વારા ગ્રામસ્વરાજ્ય

(૧૮૬ પાનાનું અનુસંધાન)

પરંતુ યોજના આપણે જ એને પાર પાડીશું. તો જ આપણામાં સ્વરાજ્ય શક્તિ નિર્માણ થશે. ચૌદ વર્ષ આઝાદી મળ્યે થવા આવ્યાં. સરકાર તરફ ટાંપીને કયાં સુધી બેસી રહેવાના! હવે તો આપણા ગામમાં આપણી યોજના, આપણું રાજ્ય કરવાનું છે. એટલે આપણે જ જાગવું પડશે.

ત્રીજું, યોજના બનાવતાં એ વિચારી શું કે આપણા ગામમાં દીવાબત્તી, રસ્તા, કુવા, વગેરે બાંધીશું. પરંતુ આપણા ગામના જીવતા દીવા હોલાય નહી એનોયે વિચાર કરવો પડશે. ગામમાં એક પણ માણસ ભુખે નહીં મરે અથવા બેકાર નહીં રહે એવું કરીશું તો પંચાયતની ઇજ્જત વધશે અને લોકો ગૌરવ કરશે. એટલા માટે ગામની જમીનનો ૧૦મો ભાગ જુદો રાખીશું અને ભુમિહીનોને આપીશું. ૭૦ ટકા લોકો માટે ખેતી અને ૪૦ લોકો માટે ઉદ્યોગની વ્યવસ્થા કરીશું. ગામમાં જે કોઈ કોઈ કાચો માલ પાકે છે તેમાંથી પાકો માલ બનાવવાનું કામ આપણા ગામમાં જ કરીશું. દરેક ગામે સમસ્ત ગામનું સહકારી ઉદ્યોગમંદિર બનવું જોઈએ. ત્યાં આગળ કાપડ બનશે, તેલ, દાળ, ગોળ, મસાલા, સાબુ વગેરે બનશે તો ગામ ના લોકોને રોજી મળશે. કોઈને કામ માટે શહેર તરફ નજર નહીં નાખવી પડે. આ ઉદ્યોગમાં ગામના એકેએક નાગરિકની ભાગીદારી હશે. અને જે માલ પેદા કરીશું તે પહેલાં ગામમાં જ વાપરીશું અને વધશે તે બહાર મોકલીશું. ઉદ્યોગમાં જરૂર હોય તો વીજળી, સૂર્યશક્તિ કે અણુશક્તિનો એ ઉપયોગ કરીશું. પણ એક પણ માણસને ભૂખ્યો કે બેકાર નહીં રહેવા દઈએ. આ જવાબદારી લોકો વતી પંચાયતોએ કે સુધારાઈએ ઉઠાવવી પડશે.

ચોથું, ગામમાં ઉદ્યોગ અને ખેતી નો બંદોબસ્ત તો કરીશું પણ સાથે શિક્ષણ આજ પ્રમાણે ચાલશે તો આ-આપણો દાટ વળી જશે. જે પ્રમાણે સમાજરચના બદલાય એ પ્રમાણે શિક્ષણ પણ બદલવું પડશે હીંદુસ્તાન ખેતી ઉદ્યોગ પ્રધાન દેશ છે. એટલા માટે બાળકોને વૈજ્ઞાનિક ખેતી, ટેકનીકલ ઉદ્યોગો અને માનવતાના સંસ્કારો પડે એવી તાલીમ આપવી પડશે. ધીમે ધીમે વસતી વધતી જાય છે. હમણાં ચાર કરોડ માણસોનો વધારો થયો છે. વસતી વધતી જાય એમ જમીન ટુંકી થતી જવાની. એટલા માટે થોડી જમીનમાં વધારે પાક કેમ લઈ શકાય એનું જ્ઞાન બાળકોને આપવું પડશે. ગામમાં જે ઉદ્યોગધંધા ચાલતા હોય તેની તાલીમ પણ દેવી પડશે. ઉદ્યોગ-મંદિર એ વર્કશોપ બનશે અને શાળા માં બૌદ્ધિક તાલીમ અપાશે. બાળકો નાં દેહ, દિમાગ અને દિલની તાલીમ થશે તો જ સર્વોદય સમાજ રચી શકાશે. સત્ય, પ્રેમ અને કરૂણાનો વિકાસ કેમ થાય એને માટે ધ્યાન રાખીશું તો દુનીયામાં શાંતિ પેદા થશે. એને માટે શિક્ષકોનું, બાળકોનું અને સમાજનું શિક્ષણ સતત થયા કરે એ જરૂરી છે. કથાકારો, પરિવ્રાજકો, પદયાત્રાઓ, ફિલ્મો, સંસ્કાર કાર્યક્રમો વગેરે દ્વારા દેશમાં એને માટે અનુકુળ વાતાવરણ સર્જવું પડશે.

આપણે જોયું કે લોકોનું રાજ્ય કરવું છે, તો લોકોએ એને માટે જવાબદાર બનવું પડશે. સરકાર ટેકો કરશે, પણ લોકો પોતાની શકિત-બુદ્ધિને ભરોસે કામ કરશે. આમાંથી લોકોની બુદ્ધિ, હૈયાઉકલત અને આ-વડતનો વિકાસ થશે. જેમાંથી આપણી લોકશાહીનો પાયો દૃઢમુલ અને મજબુત બનશે. બાપુજીને પગલે નહેરૂજી અને વિનોબાજી આને માટે મથી રહ્યા છે એમાં આપણી તમામની તાકાત ભળશે તો આપણો બેડો પાર થવાનો છે.

—લંડન: ભારત માટેના હાઈ કમીશનર શ્રીમતી વિજયાલક્ષ્મી પંડીતની તબિયત હજી અસ્વસ્થ છે અને હાલને માટેની તેમની બધી જ રોકાણો રદ કરવામાં આવી છે. શ્રીમતી પંડીતના તબીબોએ સંપૂર્ણ આરામ લેવાની સલાહ આપી હતી. શ્રીમતી પંડીતની તબિયતની અસ્વસ્થતાનાં કારણો જાહેર કરવામાં આવ્યાં નથી.

ગ્રોસરીની તકલીફ છે?

હમે ડરબન બહારના વતનીઓ ઉપર ગ્રોસરી જાતી દેખરેખ નીચે ચડાવીએ છીએ. દેશી ગ્રોસરી નો ૪૦ વર્ષનો અનુભવ છે, એટલે ભરોસાપૂર્વક આપ વિશ્વાસ મૂકી શકશો.

મરી મસાલો, દાળ-કઠોળ-કરીયાણુ ઇત્યાદી,

મફત સુચીપત્ર માટે લખો:

PARBHOO STORES

6A Cross St., DURBAN.

Phone 63004.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

હિંદના સમાચારો

તા. ૨૦-૬-૧૯૬૧.

ગુજરાત સરકાર ઝઘડિયા વિભાગમાં લીગ્નાઈટનું સંશોધન કાર્ય હાથ ધરશે

વડોદરા: ગુજરાત સરકાર ભરૂચ જીલ્લાના ઝઘડિયા વિસ્તારમાં લીગ્નાઇટનું સંશોધન હાથ ધરશે એમ જાણવા મળે છે.

અત્રે યાદ રહે કે આ વિસ્તારમાં ખનીજ તેલ અને ગેસનું સંશોધન કરી રહેલી તેલ-ગેસ પંચની સર્વે પાર્ટીએ આ વિસ્તારમાં લીગ્નાઇટના થરો હોવાની સંભાવના અંગે ગુજરાત સરકારનું ધ્યાન દોર્યું છે.

ગુજરાત સરકારને તાજેતરમાં જ ખનીજ સંપત્તિની ખોજણી કરવા માટેનાં નવા સાધનો મળ્યાં છે. ખનીજ સંપત્તિના સંશોધનના કાર્યને ઝડપી બનાવવા ગુજરાત અને સૌરાષ્ટ્રના બે ડીવીઝનોમાં કચ્છના એક વધુ ડીવીઝનનો ઉમેરો કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે. કચ્છ ડીવીઝનમાં સાબરકાંઠા જીલ્લાનો પણ સમાવેશ થશે. આ અંગે જીલ્લા કક્ષાની કચેરીઓ પણ ખોલાશે

ગુજરાતમાં ૧૯૬૨ના જુનથી પંચાયત રાજનો અમલ થશે

અમદાવાદ: ગુજરાતમાં લોકશાહી વિકેન્દ્રીકરણનો, પંચાયતરાજનો અમલ ૧૯૬૨ના જુન માસમાં થશે એવા ભરોસાપાત્ર સમાચાર મળ્યા છે. ચૂંટણી પૂરી થયા પછી ગુજરાતમાં નવી સરકાર સત્તારૂઢ થયા પછી તે દ્વારા પંચાયત રાજનો ગુજરાત રાજ્યમાં અમલ થશે.

એવા પણ સમાચાર મળ્યા છે કે ઓગસ્ટ માસમાં ગુજરાત વિધાનસભાની સભા મળશે અને તેમાં પંચાયત રાજ્યનો ખરડો રજુ કરવામાં આવશે. ગુજરાત રાજ્યના સચિવાલયમાં અત્યારે એ ખરડો ઘડાઇ રહ્યો છે. વિધાન સભામાં ખરડો રજુ થયા પછી તે પ્રવર સમિતિને સોંપવામાં આવશે સમિતિ થોડા સમયમાં પોતાનો હેવાલ તૈયાર કરી નાંખશે.

તે પછી માર્ચ માસમાં વિધાન સભાની ખાસ બેઠક બોલાવવામાં આવશે અને તેમાં પ્રવર સમિતિના હેવાલ સાથે ખરડો રજુ થશે અને વિધાનસભામાંજ તે પસાર કરાવવામાં આવશે.

આમ વર્તમાન ગુજરાત સરકાર પંચાયત રાજ્યની ભૂમિકા તૈયાર કરશે અને ગુજરાતની નવી સરકાર તેનો અમલ કરશે.

રૂા. ૩૦ કરોડ ખર્ચાવાનો અંદાજ

નવી દિલ્હી: ભારતીય રીફાઇનરીના જનરલ મેનેજર શ્રી પી. આર. નાયકની તાજેતરની મોરકોની મુલાકાત ખુબજ સારી રીતે સફળ થઇ છે. બરોની યોજના અંગેના રીફાઇનરી સહિતના તમામ મુખ્ય પ્રશ્નોનું નિરાકરણ થઇ ગયું છે અને ગુજરાતની રીફાઇનરી અંગેની પ્રારંભિક ચર્ચા પણ થઇ છે. બરોની રીફાઇનરી જે ૨૦ લાખ ટનની છે એના જેટલીજ ગુજરાતની રીફાઇનરી થનાર છે પણ એનો ખર્ચ બરોની કરતાં કંઇક ઓછો આવશે. એનું આયોજન અને ડીઝાઇન કાર્ય ભારતીય નિષ્ણાતો કરશે.

ગુજરાતની રીફાઇનરીનો ખર્ચ રૂા. ૩૦ કરોડથી વધુ થવા સંભવ નથી. રશિયનો તેમનાં સાધનોની કીંમતમાં ઓછું કરવાને સંમત થયા છે અને એમાં લગભગ રૂા ૯૦ લાખનો ઘટાડો કર્યો છે. અને કેટલાંક નવાં સાધનોની પણ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે.

વિદેશી હુંડિયામણમાં પણ રૂા. ૯૦ લાખનાં સાધનોની રાહત સાથે રૂા ૧૬ કરોડનો ઘટાડો કરવામાં આવ્યો છે.

જીપ અકસ્માતમાં બે કોંગ્રેસ સ્વયંસેવિકાઓના મરણ

કટક: અત્રેથી ૩૫ માઇલ દૂર ખુરદા નજીક એક જીપ ઉંધી વળી જતાં તેમાં પ્રવાસ કરી રહેલી પશ્ચિમ બંગાળની બે કોંગ્રેસી સ્વયંસેવિકાઓ મૃત્યુ પામી છે અને બીજી સ્વયંસેવિકાઓ ગંભીર રીતે ઘાયલ થઇ છે.

આ જીપ કોંગ્રેસના ચુંટણી પ્રચાર અર્થે રાણપુર જઇ રહી હતી ત્યારે સામી દિશાએ આવતી ટ્રક સાથે અથડાઇ પડતાં આ અકસ્માત થયો હતો. ઇજા પામેલાઓને ખુરદા હોસ્પીટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા

આધુનિક ભીષ્મ

પુરી: પ્રજા સમાજવાદી અધ્યક્ષ શ્રી અશોક મહેતાએ ભારતના વડા પ્રધાન નહેરૂને મહાભારતની કથામાંના 'ભીષ્મ' સાથે સરખાવ્યા હતા.

એક ચુંટણી સભાને સંબોધતાં શ્રી મહેતાએ જણાવ્યું હતું કે તેઓ (શ્રી નહેરૂ) કોંગ્રેસીઓની ત્રુટિઓ જાણે છે પરંતુ તેમને કોંગ્રેસીઓનો પક્ષ લેવો જ પડે છે. ભીષ્મને પણ કૌરવોનો આજ રીતે પક્ષ લેવો પડતો હતો.

ગોવાનીસ મજુરોને પડતી હાડમારી

ડુમોપુર: ગોવા અને ભારતમાંના હીંદી અને ગોવાની મજદુરોને પોતાના ગોવા અને ભારતમાંના કુટુંબીઓને નાણાં પહોંચાડવામાં પડતી હાડમારી દર્શાવતું એક મેમોરેન્ડમ ગોવા નેશનલ યુનીયન તરફથી વડા પ્રધાન નહેરૂ સમક્ષ રજુ કરાયુ હતું

પર્વતારોહણમાં ભારત હવે પાવરધું બન્યુ છે

નવી દિલ્હી: હિમાલયના 'અન્નપૂર્ણા' શિખર પર સફળ આરોહણ કરી આવેલા ભારતીય પર્વત આરોહકોની ટુકડીનું અહીં સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું આ ટુકડીના આગેવાન લેફ. મેજર એસ. કોહલીએ એક મુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે ભારત પર્વતોનું આરોહણ કરવામાં હવે પાવરધું બન્યું છે. આ ક્ષેત્રમાં ભારત બીજા દેશો સાથે હરીફાઇ કરી શકે એમ છે. અમારી સિદ્ધિ માટે અમે ગૌરવ અનુભવીએ છીએ. આ અનુભવથી અમારી આત્મશ્રદ્ધા વધી છે.

આ આરોહણ માટે તૈયાર કરવામાં આવેલાં તમામ સાધનો ભારતમાં જ તૈયાર કરવામાં આવ્યાં હતાં અને તે કસોટીમાંથી પાર ઉતર્યાં છે.

જર્મની ભારતને વધુ સહાય કરશે

ભારત આયોજનના પ્રથમ બે વર્ષ દરમીયાન પશ્ચિમ જર્મની ભારતને અખત્યારી સહાય રૂા. ૧૧.૯૦ કરોડ જેટલી વધારશે એટલે કે કુલ્લે ૧૫૭૬ કરોડ પરથી વધારીને ૧૬૦૦ કરોડ કરશે.

વધારાના ૩૩.૮૦ કરોડ વ્યાજના દરે અપાશે પણ તે ૨૦ વર્ષમાં ભરપાઇ કરવાના રહેશે.

૧૦૦ કરોડ પણ ઓછા પડયા!

રાજકોટ: ગુજરાતના આગેવાન હરિજન કાર્યકર અને વિધાનસભાના સભ્ય શ્રી હરિભાઇ રાણાભાઇ [illegible] કહ્યું કે તૃતીય પંચવર્ષીય યોજનામાં રૂા. ૧૦૦ કરોડ સમગ્ર ભારતના પછાત વર્ગ માટે ખર્ચવાની જોગવાઇ કરી છે તે રકમ બહુ જ અપુરતી છે અને તેનાથી પછાતવર્ગોની તાત્કાલિક જરૂરીયાતોને પણ પહોંચી શકાશે નહિ.

રૂસી સહાયના પ્રકારમાં ફેરફાર થવાની શક્યતા

નવી દિલ્હી: તાજેતરમાં થયેલા કરાર અનુસાર ભારતની યોજનાઓમાં રશીયન સરકાર જે રીતે નાણાંકીય અને ટેકનીકલ સહાય આપવા સંમત થઇ હતી તેમાં કેટલાક ફેરફાર કરવાનું રશિયા વિચારી રહ્યું હોવાનું જાણવા મળ્યું છે.

રશિયન સરકારના આ તાજા પગલાંથી ભારતની યોજનાઓ માટે જે નાણાંકીય કાર્યક્રમ અગાઉથી નક્કી થયો છે તેમાં ફેરફાર કરવો પડે તેવી પરિસ્થિતિ સર્જાય તેમ હોવાથી ભારત સરકારે એ તરફ રૂસી સરકારનું ધ્યાન દોર્યું છે.

ભારતમાં હેવી પ્લેકટ્રીકલ વર્કસ માટે જે જે વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરવાનું અગાઉ નકકી થયેલું તે અંગે રશીયાએ હવે લક્ષ્યાંક ઘટાડવાનું નકકી કર્યું

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીસ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

છે. વળી ભારતમાં હેવી પમ્પ્સ અને કોમ્પ્રેસર્સ બનાવવાનું કારખાનું ઉભું કરવાની જરૂર નથી એમ રશીયાએ જણાવ્યું છે.

ગુજરાતના મીઠા ઉદ્યોગની મુશીબત

જામનગર: મીઠા માટેની ગુજરાત સલાહકાર સમિતિના એક સભ્ય અને ધારાસભ્ય અને શ્રી કે. પી. શાહે જણાવ્યું હતું કે ગુજરાતમાં જ્યારે મીઠું ઉત્પાદન ક્રમશઃ ઘટતું જાય છે ત્યારે એનો ઉપાડ વધતો જાય છે.

આ ઉપાડ વધવાનું મુખ્ય કારણ મીઠું જાપાન નિકાસ કરાય છે તે અને રસાયણિક ઉદ્યોગોની વધતી જતી વપરાશને આભારી છે.

જો ઉત્પાદન નહિ વધશે તો રસાયણિક ઉદ્યોગો પર માઠી અસર પડશે શ્રી શાહે ગુજરાત સરકારનું આ પ્રત્યે ધ્યાન દોર્યું છે અને કેન્દ્ર સરકારે છેલ્લા ત્રણ વર્ષમાં બીજા રાજ્યોમાં મીઠાના ઉત્પાદન માટે પરવાના વધાર્યાં છે જ્યારે ગુજરાતમાં નવા ઉત્પાદકોને પરવાના આપવાનો ઇન્કાર કર્યો છે એ પ્રત્યે આશ્ચર્ય વ્યક્ત કર્યું છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

જાત જાતનાં નાયલન, રેયૉન તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે ઉત્તમ જાતના ઉલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—સુટીંગ, બીબ્સ, બ્લેન્કેટસ, શોલ્સ; નેપકીન્સ વિગેરે.

દરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા ભલામણ.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન: ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોકસ ૧૫૪૯.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

ટુંકી વાર્તા

જીંદગીનાં તુફાન

મીસીસ દૌલત અઝીઝ લાલાણી

'રમતી એ બાલિકા, સરોવરને કાંઠડે,
લેતી સૈયરની વિદાય રે.'

ઉપરના ગીતની કડીઓ સાથે ધમાલ મચી હતી.

આજે ઉષાનાં લગ્ન હતા. અહા! કેટલી આશાઓ ભરી છે આજે તેના હૃદયમાં! અને વિદાયની વસમી ઘડી આવી, ને નાનો ભાઇ શૈલેશ તેનો ભાઝી પડયો 'દીદી, તું કયાં જાય છે?' હું તારી સાથે આવીશ.'

'બેટા તારાથી ન જવાય, બહેન તો સાસરે જાય છે.' માએ કહ્યું!

'મા, સાસરૂં એટલે?' નાનો શૈલેશ ન સમજી શકયો. ને માને બાઝીને રાવા લાગ્યો.

ઉષા રડતા હૃદયે વિદાય થઇ.

તેની માતા શાન્તાબહેનનું ઘર સાવ સુનકાર બની ગયું.

તેને ફકત આ બે જ બાળક હતાં. ઉષા આજે જુવાન બનીને સાસરે વિદાય થઇ. હવે પાંચ વર્ષનો શૈલેશ અને પોતે જ ઘરમાં રહ્યાં. તેનો પતિ તો જુવાનીમાં જ પરલોક સિધાવ્યો હતો. એક પોતાનું મકાન હતું તેનું ભાડું આવતુ તેમાંથી તેઓનું ગુજરાન ચાલતું. ઉષા ગઇ એટલે શૈલેશ તેના ગમમાં બિમાર પડયો. શાન્તાબહેનની ચિંતા વધી ગઇ.

પણ થોડા દિવસોમાં તે ફરતો થઇ ગયો. શાન્તાબહેન તેને ખુશ રાખવા બધું કરતાં. પણ તે બહેનને ભૂલી શકતો ન હતો!

થોડો સમય ગયા બાદ તેની પાડોશમાં એક કુટુંબ રહેવા આવ્યું. તે ઘરમાં લગભગ ઉષા જેટલી એક યુવતી હતી. શૈલેશ તેને જોતો ને તેને ઉષા યાદ આવી જતી ને તે ઉદાસ બની જતો. પેલી યુવતી કે જેનું નામ આશા હતું. તે ધીમે ધીમે શાન્તાબહેનને ઘરે આવતી જતી થઇ. અને શૈલેશ તેની સાથે હળી ગયો. આશાને કોઇ ભાઇ ન હતો તેથી તેને તે ભાઇ તરીકે ચાહતી. શૈલેશ પણ દુઃખ ભુલવા લાગ્યો. ને આશાને પોતાની સગી બહેન ગણવા લાગ્યો.

એક દિવસ શૈલેશે આશાને પૂછ્યું: 'દીદી શું તું પણ સાસરે જઇશ?'

આશા ચોંકી, કેમ આમ પૂછે છે!

'દીદી, મારી ઉષા દીદી મને છોડી સાસરે ગઇ, હવે તું પણ છોડીને નહિ જાયને?'

આશા આ નાના બાળકને જોઇ રહી. તેણે શૈલેશને પોતાના નજીક ખેંચ્યો 'નહિ શૈલેશ હું નહિ જાઉં, બસ?' શૈલેશને શું ખબર હતી કે આ સવાલે તેના દિલ પર કેવો ઘા કર્યો હતો. હકીકતમાં આશા પરણી હતી. સાસરે ગઇ. કુદરતથી જાણે તેનું સુખ ન ખમાયું હોય તેમ થોડા વખતમાં જ વિધવા બની. અને માબાપે તેને પોતાની પાસે રાખી. હવે તેને નર્સ બનવાની અભિલાષા હતી. તેથી તે અભ્યાસ કરતી હતી. તે પરણી હશે તેવું કોઇ કલ્પી શકે તેમ ન હતું. શૈલેશના આ સવાલે તેને કંપાવી મૂકી. તે આંસુ છુપાવી બોલી, 'હું કદી પણ પરણીશ નહિ.'

'દીદી, તું કેટલી સારી છે!' ને શૈલેશે આશાના ખોળામાં પોતાનું માથું ઢાળી દીધું.

ઉષા તો સાસરે-ગઇ, તે ખૂબ જ સુખી હતી; તેની સાસુ તેને પુત્રી તુલ્ય ગણતી. ને તેનો પતિ શેખર પણ તેની દરેક ઇચ્છા પૂરી કરવા તત્પર રહેતો. લગ્ન થયે જોતજોતામાં બે વર્ષ નીકળી ગયાં. આ દરમ્યાન તેને એક પુત્રી પણ થઇ. થોડા સમય ગયો ને તેની સાસુ પરલોક સિધાવી ગઇ.

ઉષા એકલી બની ગઇ. હવે તેને તેની માતા યાદ આવવા લાગી.

એક દિવસ શેખરે ઉષાને કહ્યું 'ઉષા, સાંભળ તારી માતા એકલાં રહે છે, તો તેને અહીં નૈરોબી બોલાવીએ તો શું ખોટું છે? તું પણ એકલી ન રહે.' ઉષા હરખાઇ ઉઠીને પોતાની માતાને પત્ર લખ્યો. શૈલેશને ખબર પડી. તેને ખુશી તો થઇ પણ આશાને છોડીને જવું ગમતું ન હતું. તે તરત જ આશા પાસે દોડયો. દીદી, અમને નૈરોબી રહેવા જવાનું થયું છે. પણ તને છોડીને જવું નથી ગમતું.' આશા મલકાઇ તે બોલી. 'શૈલેશ, બહુ જ સારૂં થયું. તને ખબર નથી હું તને કહેતાં ડરતી હતી કે તું ઉદાસ બની જઇશ. અમને પણ ત્યાં જ જવાનું નક્કી થયું છે. કારણ કે મારે નર્સ બનવું છે.' શૈલેશની ખુશીનો પાર રહ્યો નહિ. 'દીદી હવે હું બન્ને દીદીઓ પાસે રહીશ,' અને તેઓ ઉષાને ઘરે આવ્યાં. અને આશાનું પણ કુટુંબ ત્યાં રહેવા આવ્યું પણ તેઓ છેટાં છેટાં રહેતાં હતાં.

શૈલેશ આઠ વર્ષનો થયો હતો. તે ભણતો હતો. થોડો વખત તો ખૂબ જ સરખું ચાલ્યું પણ કોણ જાણે કેમ શેખરને સાસુની ને સાળાની હાજરી ખુંચવા લાગી. તે ન તો શૈલેશને બોલાવતો કે ન તો ઘરમાં કોઇ સાથે સરખું વર્તન રાખતો.

ઉષા તેના આવા વર્તનથી નવાઇ પામતી. શાન્તાબહેન સમજી ગયાં કે પોતાને કારણે જ આમ થઇ રહ્યું છે. તરત જ તેઓ જુદાં થઇ ગયાં. અને સીવણકામ કરીને પોતાનું ખર્ચ પૂરૂં કરવા લાગ્યાં. શેખરને નિરાંત થઇ. છતાં તે બદલાવા લાગ્યો હતો, ઘરે રાતના મોડો આવતો. અને પોતાની પુત્રીને પણ વહાલથી બોલાવતો નહીં. આથી ઉષા સમસમીને રહી જતી. કંઇ કહેવા જતાં તેના ગુસ્સાનો ભોગ થવું પડતું. તેથી સહન કર્યે જતી હતી. એક દિવસ તેની પુત્રી બિમાર પડી. સવારથી તાવ ચડયો. ઉષાને થયું ઉતરી જશે પણ તાવે ઉગ્ર સ્વરૂપ ધારણ કર્યું, અને ઉષા ગભરાઇ. રાતના તેણે પોતાની માને બોલાવી. શેખર તો ઓફીસમાંથી છુટીને મિત્રો સાથે ફરવા ચાલ્યો ગયો હતો. તેની માતા આવી, બાળકીની હાલત ગંભીર બનતી જતી હતી. મા-દીકરીના જીવ ઉંચા થઇ ગયા. મોડી રાતે શેખર ઘરે આવ્યો. ઉષાએ પુત્રીની માંદગીની વાત કરી. શેખર જવાબ આપતાં સામે જોઇ રહ્યો. તેને ભાન ન હતું. ઉષા ચમકી, 'શું તમે...તમે પીને આવ્યા છો?'

હા, હા, પીધો છે, તેમાં તું કોણ છો કહેનારી?'

'શું મારો હક નથી? તમને આ રસ્તે કોણે ચડાવ્યા? અહીં શું બને છે તે જાણવાની તમને પડી છે?'

'તને ધ્યાન રાખતાં ન આવડયું તેમાં હું શું કરૂં? જા સંભાળ એને. મને તંગ ન કરીશ.' અને શેખર બેભાનપણે પથારીમાં પડયો. ઉષાને જમીન સરી જતી લાગી ત્યાં તો તેની માનું ડુસકું સંભળાયું. ઉષા ગભરાઇ, તે દોડી. જોયું તો બાળકીના પ્રાણ ઉડી ગયા હતા. ઉષા મૃતદેહને વળગી પડી. અને રૂદન કરવા લાગી.

માએ તેને જેમ તેમ છાની રાખી. શેખરનો નશો ઉતર્યો ત્યારે તેને ખબર પડી. તે પસ્તાયો, પણ બાજી હાથમાંથી સરી ગઇ હતી. તેણે સોગંદ લીધા કે હવે કદી દારૂને અડીશ નહીં. ઉષાને નિરાંત થઇ પણ તે પોતાની પુત્રી ગુમાવી ચુકી હતી આ તરફ આશા પણ નોકરીએ જોડાઇ ગઇ.

(અધુરૂં)

કંપાલામાં રાસ-ગરબા હરીફાઈ

કમ્પાલા યુથ લીગ તરફથી યોજાયેલ રાસ-ગરબા હરીફાઇ અંગે રાસ-ગરબા કમીટી તરફથી જણાવવામાં આવે છે કે આ હરીફાઇ કમ્પાલામાં બોગો-રેડીયમમાં તા. ૫ અને ૫ અને ૬ ઓગસ્ટના રોજ થશે; હરીફાઇમાં એડજ્યુડીકેટર તરીકે કામ કરવા કેનીયા બ્રોડકાસ્ટીંગ સરવીસવાળા શ્રી અરવીંદ દવેએ કબુલ કર્યું છે તે જાણી સૌને જરૂર આનંદ થશે.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!

સ્ત્રીઓ અને પુરૂષો માટે

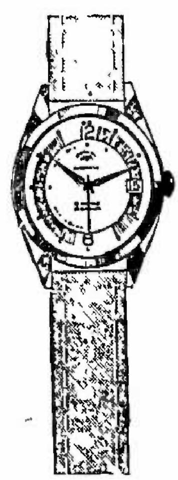

ઘડીયાળ!

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
ઓટોમેટીક કેલેન્ડર,

* રોમર
* શેફરી
* લેંકો
* રૂસર

વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન: ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

રામકૃષ્ણ બાળ મંદિર

તા. ૧૧ જુનના દિવસે બેથાલ સ્કુલ હોલમાં ત્રીજો વાર્ષિક ઉત્સવ રતનજીભાઇ નામરના પ્રમુખપદે ઉજવાયો હતો. રાજા હરિશચંદ્રની નાટિકા બાળકોએ સરસ રીતે ભજવી હતી. છોકરાઓ તરફથી સત્યવાદીના પ્રયોગો, તેમજ નવા નવા અનુભવ જે રાજા હરીશચંદ્રની કસોટી કરવામાં આવી હતી તે ઉપરના બાળમંદિરના નાના છોકરાઓ એ ભજવી હતી છોકરીઓ તરફથી મીરાંબાઇનો નાટક ભજવાયો હતો. ત્યાર બાદ ભજન કીર્તન રાસ તેમજ ગરબા પણ ગવાયાં હતાં. અને તે પણ સરસ રીતે ઉજવવામાં આવ્યાં હતાં.

આ બાળ મંદિર દર રવિવાર સવારે ૯થી ૧૦ સુધી પ્રાર્થનાનો કાર્યક્રમ રાખે છે. તેમાં ધર્મ નીતિ વિષેનું જ્ઞાન બીજા છોકરાને આપવામાં આવે છે તે ઉપરાંત દર શનિવારે સાંજે ૬થી સાત સુધી પ્રાર્થના અને ભજન કીર્તનનો કાર્યક્રમ ગોઠવવામાં આવે છે.

બાળ મંદિર દર વર્ષે ગાંધી જયંતિ કૃષ્ણ જયંતિ તેમજ ગાંધી બાપુનો નિર્વાણ દીન પણ ઉજવે છે.

ત્યાર બાદ દિવાળી અને નવા વર્ષને દિને પ્રભુ પ્રાર્થના સભા ગોઠવવામાં આવે છે. અને દર વર્ષે મંડળ જુના લુગડાં પણ ડરબન સ્વામીજીપર મોકલે છે.

ઉત્સવને દિને શ્રી ભુલાભાઇએ રામ કૃષ્ણ સેન્ટરનો હેવાલ આપ્યો હતો. શ્રી રામદાસ જગજીવન ભાઇએ જે જે સંસ્થાએ અમને મદદ કરી હતી તેમજ ગામના યુવકોએ પણ અમને મદદ કરી હતી તેમનો આભાર માન્યો હતો.

સ્કુલ હોલમાં એટલી સંખ્યા હતી કે શ્રોતાને ઉભા રહેવું પડયું હતું. ઉત્સવ પ્રસંગે વિશ્રાંતી વખતે બાળ મંદિર તરફથી ચાહ પાવામાં આવી હતી. તે દિવસ ગામમાં ઠંડી હોવા છતાં હિંદુ ભાઇ બહેનો આસપાસની ડીસ્ટ્રીકથી આવી હમારા ઉત્સવને દીપાવ્યો હતો. રાજા હરીશચંદ્રની નાટિકે બેઇને ઘણાં આકર્ષિત થયાં હતાં. આ વાર્ષિક ઉત્સવ શાન્તિ પાઠથી બરખાસ્ત થયો હતો.

આઝાદી પછી રહેવા દેવા છે કે નહિ?

યુરોપીયન સેટલરોનું મીશન લઇ લંડન ગયેલા સેટલર પ્રતિનિધિ મંડળને નિષ્ફળતા મળી છે. એટલે લંડનથી નેરાબી પરત આવવા ઉપડતા પહેલાં એ મીશનના મોવડી અને ન્જોરા સેટલર્સ એસોસીએશનના ચેરમેન મી. રોડસે કેનીયાના આફ્રિકન નેતાઓને ઉદ્દેશીને જાહેર અપીલ કરતાં જણાવ્યું છે કે સ્વતંત્રતા મળ્યા બાદ તમારે યુરોપીયનોને રાખવા છે કે કાઢવા છે? તેઓ રહે એમ ઇચ્છો છો કે જાય તેમ ઇચ્છો છો તે બાબતની હવે સાફ સાફ જાહેરાત કરી દો—જો તમે અમને યુરોપીયનોને રાખવા માગતા હો તો હાલ જે લાગણી પ્રવેર્ત છે તેમાં ફેરફાર કરવા તમારે દરેક પ્રયત્ન કરવા અને અમને ખાત્રી કરી આપવી કે અમો રહીએ તેમ તમે ઇચ્છો છો.

પણ ભુતકાળ તેમ ચાલુ વર્તમાન કાળ જોતાં આફ્રિકન નેતાઓએ જે વર્તાવ કર્યો છે તે ઉપરથી તો એમ નથી લાગતું કે અમે હવે આફ્રિકનો સાથે સંપીઝંપીને રહી શકીએ.

—કોલમ્બો ખાતે સીલોનની પાર્લામેન્ટની બેઠકમાંથી સીલોનના માજી વડા પ્રધાન મી. ધનનાયકને પોલીસ ઉપાડીને લઇ ગઇ હતી. ડેપ્યુટી સ્પીકરે તેમને બોલવાની ના પાડી તે છતાં ડેપ્યુટી સ્પીકરના રૂલીંગનું અપમાન કરી તેમણે તે ભાષણ કર્યે રાખ્યું. પોલીસે તેમને બહાર જવા જણાવ્યું પણ માન્યું નહિ એટલે પોલીસ તેમને ઉંચકી બહાર લઇ ગઇ.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઇ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઇ કરવાનો અમે કન્ટ્રાકટ લઇશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઇ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર — ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

આદુ, લસણ બજાર ભાવ, નારીએળ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.

દુકાન દાર માટે બાંધવાના ન્યુઝપેપર બજાર ભાવ,

બટાટા, ડુંગરી (કાંદા), સુકા લાલ મરચાં, બુમલા, સુકા ઝીંગા (છાલા), સોનેરી રંગનો ગોળ, દરેક જાતનો મરી મસાલો વિગેરે હમેશાં સ્ટોકમાં રાખીએ છે. કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટેજ જુદું.

સુરણ, રતાળુ, આંબા હળદર અને લીલી હળદરની મોસમ ચાલુ છે.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઇ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરૂભાઇ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઇ પણ ભાગની હવાઇ દરિયાઇ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઇન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઇ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને ચાર્ટરલ્ડ ઇનશ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ.

Office: 9 Barkly Arcade, 38 Market Street, Phone: 339033, Johannesburg.

Residence: 52 Patidar Mansion, 13 Kort Street, Phone: 330816, Johannesburg.

સેલ હિંદી રેકોર્ડો હવે વધુ સસ્તાં

હિંદી ફીલ્મી રેકાર્ડો કેવળ શી. ૫-૦ નંગ.

નાચ ઘર, નેક ખાતુન, નયા આદમી, મી. એકસ, હાતિમ તાઇ.

ઇસ્માઇલ આઝાદ, દોસ્ત મોહમદ, યુસુફ આઝાદ, શેકલાલ અને બીજા જાણીતા કવ્વાલોના રેકોર્ડો શી. ૪-૦ નંગ.

સી. ઓ. ડી.ના ઓર્ડરો અમે લઇએ છીએ.

નેશનલ રેકોર્ડ કંપની

શોપ ૨. અજમેરી આરકેઇડ, ઓફ ૧૪૧ એ. ગ્રે સ્ટ્રીટ, પો. ઓ. બોકસ ૧૫૭૪, — ડરબન ફોન: ૨૧૫૫૮.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઇનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઇડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઇયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઇયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

Printed And Published by Mrs. Sushila Gandhi, International Printing Press, Telegraphic Address: INDIAN OPINION, Private Bag, Durban, Natal

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor